

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SREDIŠNJA BOSNA
KANTONALNA UPRAVA ZA CIVILNU
ZAŠTITU
Travnik

BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
CANTON CENTRAL BOSNIA
KANTONAL ADMINISTRATION CIVIL
PROTECTION
Travnik

**PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I
MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA U
KANTONU SREDIŠNJA BOSNA ZA RAZDOBLJE OD 2024.DO
2029.GODINE**

(NACRT)

Travnik, 2023. godine

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. POLITIKA RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA U KANTONU SREDIŠNJA BOSNA	2
2.1. Vizija razvoja.....	2
2.2. Strateški ciljevi razvoja.....	2
2.3. Swot analiza strateških ciljeva.....	3
3. TEMELJNA NAČELA	5
4. PODRUČJA RAZVOJA SUSTAVA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA	8
4.1. Faza smanjenja rizika koji prethodi prirodnoj ili drugoj nesreći.....	9
4.1.1. Prevencija od prirodnih i drugih nesreća.....	9
4.1.2. Ublažavanje.....	10
4.1.3. Pripravnost / spremnost za odgovor na izvanredne situacije.....	11
4.2. Faza odgovora i oporavka nakon prirodne ili druge nesreće.....	12
4.2.1. Odgovor.....	12
4.2.2. Oporavak.....	14
5. PROVEDBA	15
5.1. Utvrđivanje programa razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara.....	15
5.2. Razvojni programi i projekti.....	15
5.3. Nositelji provedbe politike razvoja.....	15
5.4. Financiranje programa razvoja.....	16
6. POSEBNI DOKUMENTI O SADAŠNJEM STUPNJU RAZVOJA SUSTAVA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA I ZAŠTITE OD POŽARA	19
6.1. Stanje organiziranosti civilne zaštite u KSB.....	19
6.2. Organiziranost struktura zaštite i spašavanja na kantonalnoj razini.....	21
6.3. Organiziranost struktura zaštite i spašavanja u općinama.....	21
6.4. Stanje operativnih centara civilne zaštite u Kantonu.....	24
6.4.1. Općinski operativni centri civilne zaštite i uvezanost sa kantonalnim operativnim centrom.....	26
6.5. Uspostavljanje, vođenje i održavanje centralne baze podataka o prirodnim i drugim nesrećama.....	27
6.6. Opremljenost struktura civilne zaštite.....	28

6.7. Proces obuke i osposobljavanja i daljnji planovi aktivnosti na obuci i osposobljavanju	29
6.8. Zadaci i smjernice za razvoj struktura civilne zaštite KSB	30
6.9. Ustrojstvo i opremljenost vatrogasnih snaga na području KSB	30
6.10. Zadaci i smjernice za razvoj vatrogasnih snaga	33
7. ZAKLJUČCI IZ PROCJENE UGROŽENOSTI KSB OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA.....	34
7.1. Zaključci i neophodne preventivne mjere zaštite i spašavanja po pojedinim opasnostima.....	37
7.1.1. Potresi.....	37
7.1.2. Poplave.....	39
7.1.3. Veliki požari.....	39
7.1.4. Epidemije.....	40
7.1.5. Epizootije.....	41
7.1.6. Odronjavanje, klizanje i slijeganje tla.....	42
7.1.7. Visoki snijeg i snježni nanosi.....	43
7.1.8. Suša.....	43
7.1.9. Tuča/grad.....	44
7.1.10. Kalamitet biljnih bolesti i štetočina.....	44
7.1.11. Rizik od mina i neeksplozivnih ubojnih sredstava (NUS).....	45
7.1.12. Radiološko - kemijsko i biološko zagađenje zraka, vode i zemljišta... ..	46
7.1.13. Rušenje ili prelijevanje brana na akumulacijama.....	47
7.1.14. Ekspanzije i eksplozije plinova i opasnih materija.....	47
7.1.15. Velike nesreće u cestovnom prometu.....	48
7.1.16. Rudarske nesreće.....	48
8. ZAŠTITA KULTURNO-POVIJESNOG I PRIRODNOG NASLIJEĐA	49
9. ZAKLJUČCI IZ PROCJENE UGROŽENOSTI OD POŽARA KSB	50
10. OBVEZE KANTONALNIH TIJELA UPRAVE I DRUGIH TIJELA.....	51
VLASTI U ZAŠTITI I SPAŠAVANJU	51
11. PRIJEDLOG MJERA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA, SNAGA I SREDSTAVA ZA GOSPODARSKA DRUŠTVA I DRUGE PRAVNE OSOBE	52
12. SUDJELOVANJE NEVLADINIH ORGANIZACIJA I UDRUGA U ZAŠTITI ISPAŠAVANJU	52
13. SUDJELOVANJE ORUŽANIH SNAGA BIH U ZAŠTITI I SPAŠAVANJU	53

14. SURADNJA SA SUSJEDNIM KANTONIMA I REPUBLIKOM SRPSKOM	54
15. MEĐUNARODNA POMOĆ U SLUČAJU PRIRODNIH I DRUGIH NEPOGODA	55
17.REALIZIRANJE PROJEKATA	65
18. ZAVRŠNI DIO	70

Pregled tablica:

Tablica 1.Strateški cilj 1. Izgraditi i osnažiti sustav civilne zaštite i zaštite od požara i vatrogastva, uz poštivanje europske prakse od požara i vatrogastva, uz poštivanje europske prakse kroz mehanizam EU za civilnu zaštitu	3
Tablica 2.Strateški cilj 2. Modernizirati i ojačati ljudske i materijalne kapacitete sustava zaštite i spašavanja	4
Tablica 3.Strateški cilj 3. Povećati otpornost Kantona na rizike od prirodnih i drugih nesreća i katastrofa kroz provođenje preventivnih mjera.....	5
Tablica 4.Pregled broja zaposlenih u općinskim službama civilne zaštite i Kantonalnoj upravi za CZ	20
Tablica 5.Strukture zaštite i spašavanja (Kanton i općine)	22
Tablica 6.Prikaz stanja u operativnim centrima na području kantona Središnje Bosne (svibanj 2023.)	28
Tablica 7.Pregled vatrogasnih postrojbi/društava i vatrogasnih domova na području kantona Središnja Bosna.....	32
Tablica 8.Matrica identificiranih rizika na području KSB	37
Tablica 9.Vrste prirodnih i drugih nesreća	38
Tablica 10.Strateški cilj 1: Izgraditi i osnažiti sustav civilne zaštite i zaštite od požara i vatrogastva, uz poštivanje europske prakse kroz Mehanizam EU za civilnu zaštitu.....	63
Tablica 11.Strateški cilj 1: Izgraditi i osnažiti sustav civilne zaštite i zaštite od požara i vatrogarstva, uz poštivanje europske prakse kroz Mehanizam EU za civilnu zaštitu.	59

Tablica 12.Strateški cilj 2: Modernizirati, ojačati ljudske i materijalne kapacitete sustava zaštite i spašavanja	65
Tablica 13.Strateški cilj 2: Modernizirati, ojačati ljudske i materijalne kapacitete sustava zaštite i spašavanja	66
Tablica 14. Strateški cilj 2: Modernizirati,ojačati ljudske i materijalne kapacitete sustava zaštite i spašavanja	67
Tablica 15.Strateški cilj 2: Modernizirati i ojačati ljudske i materijalne kapacitete sustava zaštite spašavanja.....	68
Tablica 16.Strateški cilj 3: Povećati otpornost Kantona na rizike od prirodnih i drugih nesreća i katastrofa kroz provođenje preventivnih mjera	69
Tablica 17.Strateški cilj 3: Povećati otpornost Kantona na rizike od prirodnih i drugih nesreća i katastrofa kroz provođenje preventivnih mjera.....	65
Tablica 18.Aktivnosti/ projekti kojima se realizira program razvoja.....	67

Na temelju članka 27.stavka 1.točke 2. i članka 173.stavka 4. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“ broj 39/03, 22/06 i 43/10) i članka 3. Zakona o mjerodavnostima kantonalnih tijela Kantona Središnja Bosna u oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Kantona Središnja Bosna“ broj 2/06 i 2/12), Sabor Kantona Središnja Bosna na sjednici održanoj dana _____ 2024.godine donosi

PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA U KANTONU SREDIŠNJA BOSNA ZA RAZDOBLJE OD 2024.DO 2029.GODINE

1. UVOD

Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u KSB za razdoblje od 2024. do 2029.godine predstavlja okvirni i temeljni dokument kojim će se u pravcu razvoja i izgradnje sustava zaštite i spašavanja te razvoja zaštite od požara i vatrogastva unaprijediti provedba Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća (u daljnjem tekstu: Zakona o zaštiti i spašavanju) i Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu („Službene novine Federacije BiH“ broj 64/09), Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu KSB (Službene novine KSB broj 15/12) te drugih provedbenih akata proisteklih iz ovih zakona.

Program razvoja je integrisani i multisektorski dokument Kantona Središnja Bosna kojim se definiraju osnovna načela, opredjeljenja i programski zadaci razvoja sustava zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Kantonu Središnja Bosna, određuje politika i strategija razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća te definišu konkretni programi i projekti usaglašeni sa utvrđenom politikom i strateškim pravcima razvoja zaštite i spašavanja na području Kantona Središnja Bosna, naročito iz oblasti prevencije kao najvažnijeg segmenta sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća. Ovaj dokument usklađen je sa Programom razvoja Federacije Bosne i Hercegovine zaštite ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Federacije BiH od 2021. - 2028.godine, („Službene novine“ broj: 98/21) i drugim strateškim dokumentima na razini Kantona.

Program razvoja sadrži:

1. Politiku razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Kantonu Središnja Bosna,

2. Posebne dokumente o sadašnjem stanju razvoja sustava zaštite i spašavanja i načinu realiziranja zadataka iz Programa razvoja u pojedinim oblastima,
3. Strateške ciljeve i projekte razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara sa akcionim planovima njihove realizacije.

2. POLITIKA RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA U KANTONU SREDIŠNJA BOSNA

Politikom razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u KSB (u daljem tekstu: Politika razvoja) utvrđuje se politika, vizija i strateški ciljevi razvoja zaštite i spašavanja u KSB. Za politiku razvoja možemo reći da je okvirni i temeljni dokument, kojim se omogućuje donošenje i provedba zakona, provedbenih i drugih akata, odlučuje o temeljnim načelima i opredjeljenjima, područjima razvoja, akcijskim planovima i prioritetima na razini KSB i općina.

2.1. Vizija razvoja

Svjedoci smo sve intenzivnijih klimatskih promjena, kao i trenda ekstremnih pojava razorne snage s velikim posljedicama po ljudske živote i materijalna dobra. Sve su to okolnosti, koje iziskuju preispitivanje rizika u kontekstu nastajanja potencijalno novih ili pak revidiranja postojećih rizika u KSB. S ciljem smanjenja rizika od katastrofa, pružanja brzog i optimalnog odgovora na prijetnje i opasnosti te ublažavanja posljedica nastalih uslijed velikih nesreća i katastrofa, definirana je sljedeća vizija razvoja sustava zaštite i spašavanja:

- **U Kantonu Središnja Bosna uspostaviti suvremen i funkcionalan sustav zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara koji nudi adekvatne odgovore na prijetnje od prirodnih i drugih nesreća i katastrofa.**

2.2. Strateški ciljevi razvoja

Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Kantonu treba krenuti od postojeće situacije i ključnih problema sustava zaštite i spašavanja, prepoznajući buduće ciljeve razvoja i povezujući sadašnjost i budućnost kao ostvarivanje željenog cilja. Pored prethodno iznesenih elemenata vizije razvoja, a uvažavajući naučene lekcije, vlastite i drugih, a posebice iskustva proteklog teškog razdoblja, pojave, događaje i trendove koji imaju ili mogu imati utjecaj na organizaciju i funkcioniranje sustava zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara za buduće razdoblje postavljeni su sljedeći ciljevi razvoja:

1. Izgraditi i osnažiti sustav civilne zaštite i zaštite od požara i vatrogastva, uz poštivanje europske prakse kroz Mehanizam EU za civilnu zaštitu,
2. Modernizirati i ojačati ljudske i materijalne kapacitete sustava zaštite i spašavanja,
3. Povećati otpornost Kantona na rizike od prirodnih i drugih nesreća i katastrofa kroz provođenje preventivnih mjera.

2.3. Swot analiza strateških ciljeva

SWOT analiza koristi se za utvrđivanje prilika i prijetnji, kao i snaga i slabosti za postizanje postavljenih ciljeva razvoja. SWOT (snage-S-Strengths, slabosti-W-weaknesses, prilike-O-opportunities i prijetnje-T-threats).

Tablica 1. Strateški cilj 1. Izgraditi i osnažiti sustav civilne zaštite i zaštite od požara i vatrogastva, uz poštivanje europske prakse od požara i vatrogastva, uz poštivanje europske prakse kroz mehanizam EU za civilnu zaštitu

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - Zakon o mjerodavnostima kantonalnih tijela KSB u oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, - Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu KSB, - Procjena ugroženosti KSB od prirodnih i drugih nesreća, - Plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća KSB, - Provedbeni propisi iz oblasti zaštite i spašavanja i zaštite od požara i vatrogastva, - Dobra suradnja sa strukturama civilne zaštite na lokalnom nivou, - Mogućnosti daljeg razvijanja zaštite i spašavanja kroz suradnju na lokalnom, kantonalnom i međunarodnom nivou. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nizak stupanj razvitka kapaciteta i infrastrukture (nedostatak ljudstva i zastarjelost opreme i sredstava), - Nedovoljna tehničko - tehnološka uvezanost struktura zaštite i spašavanja na svim nivoima, - Neusklađenost sa propisima Europske unije u oblasti zaštite i spašavanja, - Nepostojanje edukacijskih centara za strukture zaštite i spašavanja, - Nepovoljna starosna i kvalitativna struktura vatrogasaca, - Nerazvijeni kapaciteti inspeksijskih tijela nadležnih za zaštitu i spašavanje i zaštitu od požara, - Nepostojanje baze podataka u oblasti zaštite i spašavanja i vatrogastva, - Ograničena mogućnost korištenja finansijskih sredstava iz međunarodnih institucija.
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> - Postojanje realne mogućnosti daljeg planskog razvitka zaštite i spašavanja u Kantonu, - Pобољшanje suradnje sa nevladinim sektorom, - Sudjelovanje u znanstvenim i drugim edukativnim projektima u suradnji sa akademskim, nevladinim, vladinim i drugim organizacijama, - Sticanje novih znanja i vještina u okviru UN kampanje „Učinimo grad/regiju otpornim na katastrofe“, - Postojanje definiranih uvjeta za provedbu javno-privatnog partnerstva, - Uključivanje Bosne i Hercegovine u Mehanizam civilne zaštite EU. 	<ul style="list-style-type: none"> - Uticaj nepovoljnih političkih prilika na nivou države na razvoj kapaciteta za zaštitu i spašavanje, - Neprimjenjivanje zakonskih propisa iz oblasti zaštite i spašavanja i zaštite od požara, - Nedostatak potrebnih ljudskih resursa, naročito za praćenje ubrzanog tehnološkog razvoja, - Komplikirane procedure javnih nabavki.

Tablica 2. Strateški cilj 2. Modernizirati i ojačati ljudske i materijalne kapacitete sustava zaštite i spašavanja

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - Zakono mjerodavnostima kantonalnih tijela KSB u oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, - Zakono zaštititi od požara i vatrogastvu KSB, - Procjena ugroženosti KSB od prirodnih i drugih nesreća, - Plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća KSB, - Formirane strukture zaštite i spašavanja na kantonalnom nivou, - Osiguran adekvatan skladišni prostor, - Osiguran adekvatan prostor za formiranje i opremanje Edukacijskog centra za obuku struktura civilne zaštite. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nedovoljno popunjeni lični i materijalni kapaciteti struktura zaštite i spašavanja, - Ograničavajuće normativno - pravne odredbe, - Složen postupak javnih nabavki, - Nedostatak certificiranih instruktora za obuku, - Neadekvatna i zastarjela vatrogasna oprema, - Nepostojanje edukacijskih centara za strukture zaštite i spašavanja, - Odliv mladih kadrova iz struktura.
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> - Nabavka oprema kroz učešće u zajedničkim projektima sa međunarodnim organizacijama, - Pridruživanje Mehanizmu civilne zaštite EU i korištenje finansijskih instrumenata pomoći, - Sve veći zahtjevi za bolju organizaciju, opremljenosti i funkcionalnost civilne zaštite i zaštite od požara, - Razvoj volonterizma, naročito među mladima, - Poboljšanje suradnje sa nevladinim sektorom. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nagle klimatske promjene, - Nastanak prirodne i druge nesreće velikih razmjera koja bi mogla ugroziti ljudske i materijalne kapacitete zaštite i spašavanja, - Nepovoljan politički ambijent u državi, - Nezainteresiranost među građanima za aktivnije uključivanje u sustav zaštite i spašavanja, - Nepoštivanje pozitivnih zakonskih propisa.

Tablica 3. Strateški cilj 3. Povećati otpornost kantona na rizike od prirodnih i drugih nesreća i katastrofa kroz provođenje preventivnih mjera

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - Zakon o mjerodavnostima kantonalnih tijela KSB u oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, - Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu KSB, - Procjena ugroženosti KSB od prirodnih i drugih nesreća, - Plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća KSB, - Platforma za smanjenje rizika od katastrofa kao poveznice za međunarodnu suradnju, - Formirane strukture zaštite i spašavanja na kantonalnom nivou, - Dobra saradnja KUCZ sa jedinicama lokalne samouprave kroz sufinansiranje projekata na prevenciji. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nedovoljna kadrovska i materijalna popunjenost u organima civilne zaštite, - Nedovoljno popunjeni lični i materijalni kapaciteti struktura zaštite i spašavanja, - U većini općina nisu formirane profesionalne vatrogasne jedinice, - Nepovoljna starosna i kvalitativna struktura vatrogasaca, - Neadekvatna interesorna suradnja u provođenju projekata prevencije.

PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> - Sudjelovanje predstavnika radne grupe za smanjenje rizika od katastrofa u obukama i treninzima radi usavršavanja i stjecanja novih saznanja koja se mogu primjeniti na kantonalnom nivou, - Postojanje definiranih uvjeta za eventualnu provedbu javno-privatnog partnerstva, - Nabavka oprema kroz učešće u zajedničkim projektima sa međunarodnim organizacijama, - Pridruživanje Mehanizmu civilne zaštite EU i korištenje finansijskih instrumenata pomoći. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nepovoljan politički ambijent u državi sporo prilagođavanje zakonskim i drugim podzakonskim aktima Europske Unije, - Nepoštivanje pozitivnih zakonskih propisa u različitim segmentima.

3. TEMELJNA NAČELA

Svi oblici zaštite i spašavanja uključujući i zaštitu od požara, moraju se provoditi sukladno načelima međunarodnog humanitarnog prava i međunarodnog prava o zaštiti ljudi, životinja, kulturnih dobara i okoliša od opasnih utjecaja prirodnih i drugih nesreća, te sukladno preuzetim međunarodnim obvezama (Ženevskom konvencijom o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba iz 1949. godine, kao i Dopunskim protokolom o Ženevskim konvencijama iz 1977. godine, Konvencijom o zaštiti kulturnih dobara u slučaju oružanih sukoba iz 1954. godine, Drugim protokolom o zaštiti kulturnih dobara u slučaju oružanih sukoba iz 1999. godine, Konvencijom o zabrani upotrebe sredstava za promjenu okoline u vojne i druge neprijateljske svrhe iz 1976. godine, Dopunskim protokolom ženevskih konvencija i preporuka u svijetu prihvaćene Rezolucije 46/182 iz 1991. godine o jačanju i koordinaciji humanitarne pomoći UN, koja uključuje glavna načela provođenja humanitarne pomoći UN i zemalja članica i preporuke u provođenju specifičnih mjera prevencije i pripravnosti za brz i koordiniran odgovor u prirodnim i drugim nesrećama, kao i neobavezujućih preporuka iz Osla, a koja obuhvaćaju načela, mehanizme i procedure koje se odnose na djelovanje vojno - civilnih snaga u mirnodopskim prirodnim i drugim nesrećama) i načelima proisteklim iz Zakona o zaštiti i spašavanju i Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu.

Temeljna načela u ovoj oblasti su:

- Svaki građanin ima pravo na zaštitu i spašavanje, ako je zbog prirodne i druge nesreće ugrožen njegov život, zdravlje i imovina,
- U slučaju prirodne i druge nesreće, zaštita i spašavanje ljudskih života ima prednost pred svim drugim zaštitama i spasilačkim djelatnostima,
- U slučaju prirodne i druge nesreće svatko je dužan pomagati u okviru svojih mogućnosti i sposobnosti. Čovjeku koji je u životnoj opasnosti svatko mora priteći u pomoć, ukoliko na taj način ne ugrožava svoj život ili zdravlje.
- Ako ne može pomoći, treba o tome žurno obavijestiti Operativni centar civilne zaštite ili Upravu civilne zaštite u kantonu i službe civilne zaštite općine,
- Sve aktivnosti za zaštitu i spašavanje su humanitarne i nadpolitičke naravi,

- Federacija BiH, kantoni i jedinice lokalne samouprave, organiziraju zaštitu od prirodnih i drugih nesreća kao jedinstven i cjelovit sustav,
- Kanton i općine su izravno odgovorni za provođenje zaštite i spašavanja na svom području,
- Preventivne mjere moraju imati prednost nad svim oblicima planirane zaštite od prirodnih i drugih nesreća,
- Organizirane snage zaštite i spašavanja u ratu obvezne su pomoći provođenju humanitarnih načela određenih Ženevskim konvencijama,
- Podaci o opasnostima, planovima, mjerama i aktivnostima za zaštitu i spašavanje su javni,
- Svaki punoljetni građanin mora obavijestiti najbliži operativni centar civilne zaštite, policiju, odgovarajuću službu ili upravu civilne zaštite o svakoj opasnosti ili prirodnoj i drugoj nesreći odmah kada je uoči ili za nju sazna,
- Sukladno Zakonu o zaštiti i spašavanju svaka fizička i pravna osoba odgovorna je za provođenje zaštite i spašavanja u slučaju prirodnih i drugih nesreća,
- Jedinice lokalne samouprave (općine), putem operativnih centara civilne zaštite i sredstava javnog informiranja, moraju obavijestiti stanovništvo o opasnostima, načinu zaštite i upoznati ih planovima zaštite i spašavanja i pravilima ponašanja u slučaju prirodne i druge nesreće,
- Fizičke i pravne osobe dužne su provedbeno izvršiti sve predviđene mjere zaštite svojih objekata i uposlenika od eventualnog nastanka prirodne ili druge nesreće kroz provođenje mjera zaštite i spašavanja propisanim u odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju, kao i osiguranja imovine kod nadležnih osiguravajućih kuća. Eventualnu pomoć u saniranju nastalih šteta mogu tražiti od drugih fizičkih i pravnih osoba, tek ako su proveli prethodne aktivnosti,
- Jedinica lokalne samouprave (općina), u slučaju prirodne ili druge nesreće prvo upotrebljava svoje snage i sredstva za zaštitu i spašavanje. U slučaju, kada zbog velikog obujma nesreće, snage i sredstva jedinica lokalne samouprave nisu dovoljne, ugrožena jedinica lokalne samouprave traži pomoć od susjednih. Ako i njihova pomoć nije dovoljna, pomoć joj pruža kanton, Federacija BiH i država Bosna i Hercegovina sukladno mogućnostima,
- Oružane snage Bosne i Hercegovine i obrambena sredstva mogu se upotrijebiti za zaštitu i spašavanje kada raspoloživi civilni resursi nisu dovoljni za brzo i učinkovito izvođenje akcija zaštite i spašavanja i kada vojska nije prioritarno potrebna za obavljanje obrambenih zadataka u skladu s važećim propisima,
- Uporaba snaga i sredstava u slučaju prirodne i druge nesreće, mora biti dovoljna i ekonomična u razmjeru s ugroženošću, odnosno posljedicama prirodne i druge nesreće,
- Izvođenje akcija zaštite i spašavanja temelji se na obveznom provođenju odluka nadležnih stožera civilne zaštite,
- Svaki ovlašteni dužnosnik civilne zaštite, zapovjednik, šef službe odnosno vođa skupine i spasitelj mora znati tko je njegov nadređeni,

- Snage za zaštitu i spašavanje moraju biti organizirane i osposobljene tako da se u slučaju prirodne i druge nesreće mogu odazvati u što kraćem roku,
- Snage i sredstva za zaštitu i spašavanje organiziraju se ovisno od Procjene ugroženosti i usklađene potrebe na razini općine, kantona, Federacije BiH i države Bosne i Hercegovine,
- Službe zaštite i spašavanja organiziraju se za obavljanje onih zadaća zaštite i spašavanja za koje nisu razvijeni kapaciteti u okviru redovite djelatnosti ministarstava i drugih tijela uprave, u službama jedinica lokalne samouprave, institucijama, zavodima, ustanovama, javnim poduzećima, postojećih dragovoljnih ili profesionalnih spasilačkih službi,
- Postrojbe civilne zaštite organiziraju se po prostornim i funkcionalnim načelima, a mogu i u kombinaciji oba načela,
- Provođenje djelatnosti zaštite i spašavanja u miru, kao i u izvanrednim uvjetima zahtijeva stabilnu organizaciju struktura, opremljenu i osposobljenu za vršenje zadaća u svim uvjetima prirodne i druge nesreće,
- Pripadnici snaga za zaštitu i spašavanje imaju pravo na zaštitu pri radu za što su odgovorni njihovi utemeljitelji. Za provođenje propisanih mjera za zaštitu i zdravlje na radu skrbe tijela koja izravno zapovijedaju određenim postrojbama, službama i svim drugim snagama u operativnoj situaciji,
- Rješenja i postupci iz planova zaštite i spašavanja moraju biti jednostavni, jasni i razumljivi i prethodno simulirani kroz oblike obuke radi provjere valjanosti i ažurnosti, s čime moraju biti upoznati svi čimbenici njihove izvedbe,
- Korištenje preventivnog pristupa podrazumijeva ostvarivanje priprema za provođenje zaštite i spašavanja koje imaju nezamjenljivu ulogu. Skupe, a učinkovite mjere ne smiju biti izgovor niti razlog odlaganja njihove realizacije od strane nositelja planiranja za slučajeve kada postoji opasnost velike ili nepopravljive štete,
- Za svaku fizičku i pravnu osobu koja je namjerno ili uz nepažnju uzrokovala ugroženost zbog koje su nastali troškovi dodatnog provođenja mjera, odnosno koja je uzrokovala naknadnu štetu, primjenjuje se odredbe Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list RBiH“ broj: 2/92, 13/93 i 13/94), („Službene novine Federacije BiH“, broj: 29/03 i 42/11), te („Službeni list SFRJ“ broj: 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89).
- Protiv poznatih rizika po pravilu treba se zaštititi,
- Država i sve razine vlasti po pravilu skrbe za pomoć, odnosno socijalnu zaštitu samo onim pojedincima koji je sami sebi ne mogu osigurati,
- Pomoć u slučaju prirodne i druge nesreće u pravilu je besplatna.

U postupcima proračunavanja potrebnih sposobnosti za nošenje sa procijenjenim opasnostima i mogućim posljedicama koristit će se dana načela.

4. PODRUČJA RAZVOJA SUSTAVA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Planiranje razvoja sustava zaštite i spašavanja za suprotstavljanje prirodnim i drugim nesrećama je izvodljiv i isplativ način da se osigura učinkovito suočavanje s posljedicama djelovanja tih nesreća.

Brzo i učinkovito djelovanje operativnih snaga zaštite i spašavanja uz dobro provedenu suradnju i koordinaciju, odnosno upravljanje u prirodnim i drugim nesrećama, može spasiti mnoge živote, smanjiti socijalno - ekonomske, političke i sigurnosne poremećaje, spriječiti lanac naknadnih nesreća, koje mogu izazvati i veće posljedice od utjecaja prirodne ili druge nesreće koja se već dogodila.

Programom razvoja uspostavlja se međuresorna suradnja nositelja planiranja, veza između različitih stručnih profesionalnih i dragovoljnih skupina i ukazuje na elemente njihovog zakonskog i funkcionalnog djelovanja u produciranju mogućnosti novog, prikladnog odgovora društvene zajednice na prirodne i druge nesreće.

Utjecaji prirodnih i drugih nesreća razlikuju se po načinu iskazivanja, razinama i vrsti izazvanih oštećenja, zemljopisnom obujmu, rasporedu izazvanih šteta i stupnju upozorenja koji se može očekivati. Ali načini odgovora, uključeni nositelji planiranja (ministarstva i druga tijela uprave), sektori - oblasti, protok informacija, način ostvarivanja komunikacijsko - informacijske podrške upravljanju u prirodnim i drugim nesrećama i drugi dijelovi žurnog odgovora zajednice, imaju jasne sličnosti.

Razvoj zaštite i spašavanja suštinski treba biti usmjeren postizanju uspješnog odgovora na prirodne i druge nesreće, spašavanju života, skrbi za unesrećene, ostvarivanju mjera oporavka i održanju kontinuiteta upravljanja u prirodnoj i drugoj nesreći na pogođenom području.

Programom razvoja omogućuje se redovno godišnje planiranje, izrada planova zaštite i spašavanja temeljem važnih podataka iz Procjene ugroženosti, nadzor i odgovornost nad provođenjem i kontinuirano poboljšanje postojećih rješenja u odnosu na promijenjene okolnosti, mjesto zbivanja, jačinu i točne osobine žurnosti kojima će trebati upravljati.

Stoga će biti potrebno provedbenim, racionalnim, timskim radom različitih struktura i profila, na temelju novih tehničko - tehnoloških standarda, uz uporabu novijih dostignuća u zaštiti i spašavanju, u vrlo kratkom vremenu graditi novi učinkovit sustav zaštite i spašavanja radi poboljšanja organiziranosti, upravljanja i materijalne pokrivenosti zaštite i spašavanja u uvjetima provođenja društvenih, sigurnosnih, obrambenih, ekonomskih i tehničko - tehnoloških reformi, u procesima tranzicije i globalizacije ka europskim i euroatlanskim integracijama.

Koncept strateškog programiranja i planiranja sustava zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara se stručno, metodički i logički podrazumijeva u okviru dvije faze i to:

1) Faza smanjenja rizika koji prethodi prirodnoj i drugoj nesreći obuhvata:

- Prevencija od prirodnih i drugih nesreća,
- Ublažavanje kao dio područja prevencije,
- Pripravnost/spremnost za odgovor na izvanredne situacije.

2) Faza odgovora i oporavka nakon prirodne ili druge nesreće obuhvata:

- Odgovor,
- Oporavak.

4.1. Faza smanjenja rizika koji prethodi prirodnoj ili drugoj nesreći

4.1.1. Prevencija od prirodnih i drugih nesreća

Prevencija kao razvojno područje zaštite i spašavanja jeste središnja točka aktivnosti nositelja planiranja institucija javne vlasti, pravnih osoba i građana u pripremama društvene zajednice za odgovor na izazove prirodnih i drugih nesreća. Cilj prevencije je sprječavanje, onemogućavanje i smanjenje rizika i izvora ugrožavanja, te sprječavanje i ublažavanje posljedica tih nesreća.

Temeljem zakonskog djelokruga rada nadležna ministarstva i druga tijela uprave u Kantonu i jedinici lokalne samouprave obvezni su planirati i provoditi prevenciju od prirodnih i drugih nesreća jednako kao i građani, udruge građana, organizacije civilnog društva i druge organizacije sukladno njihovoj djelatnosti. Planiranje mjera prevencije ostvaruje se kroz programe i planove zaštite od prirodnih i drugih nesreća u okviru razvojnog ciklusa za pojedine djelatnosti.

Provođenje preventivnih mjera, sukladno zaključcima iz Procjene ugroženosti, osobito je važno u oblasti:

- Zakonodavstva,
- Zaštite zdravlja ljudi (epidemije),
- Planiranja prostornog razvoja, građenja i urbanizma (zaštita od potresa, rušenja, odrona, klizanja i slijeganja tla),
- Zaštite okoliša, šuma i voda, bilja i biljnih proizvoda (upravljanje otpadom, biljne bolesti i štetočine, požari i poplave, prelijevanje brana na akumulacijama, protugradna zaštita, oluja i mraz),
- Energetike, rudarstva i industrije (rudarska nesreća, eksplozije plinova i opasnih tvari),
- Zaštite životinja i namirnica životinjskog podrijetla (epizootije, zoonoze),
- Radijacijske, kemijske i biološke zaštite (radijacijsko i drugo onečišćenje zraka, vode i tla), prometa i komunikacija,
- Rizika uslijed visokog snijega i velikih snježnih nanosa,
- Rizika od mina i neeksplozivnih ubojnih sredstava.

4.1.2. Ublažavanje

Učinci prirodne i druge nesreće prouzrokuju izravne i neizravne posljedice po ljude i materijalna dobra.

Uz poduzimanje odgovarajućih aktivnosti posljedice se mogu umanjiti ili izmijeniti.

Razvojna orijentacija na ovom području uglavnom podrazumijeva stručne mjere usmjerene na smanjenje sila udara, rušilačkog djelovanja prirodne ili druge nesreće po ljude i materijalna dobra.

Područje ublažavanja faktički je nastavak ojačavanja prevencije primjenom konkretnih mjera i aktivnosti, koje se načelno dijele na:

❖ **Strukturalne mjere ublažavanja** - izravno su u funkciji učinkovite zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara i zaštite od požara i vatrogastva i razvijaju se na temelju:

- a) Odgovarajućeg prostornog planiranja,
- b) Procjene fizičkih sila koje mogu nastati potencijalnim opasnostima od prirodnih nesreća,
- c) Planiranja i analiza mjera da bi se odoljelo takvim silama.

Tim preventivnim mjerama se doprinosi kvaliteti izgradnje objekata koji će biti otporni na sile izazvane prirodnim nesrećama što će omogućiti:

- a) Izgradnju građevina koje će biti otporne na fizičke sile izazvane prirodnim nesrećama (potresima, poplavama, snježnim nanosima, jakim vjetrovima, klizištima itd.),
- b) Ojačavanje postojećih građevina da bi ih učinili još otpornijim na fizičke sile prirodne nesreće.

❖ **Nestrukturalne mjere obuhvataju:**

- a) Razvoj zakonskog okvira,
- b) Financijske poticaje usmjerene na promoviranje strukturalnih mjera ili ublažavanja, tehničku pomoć, olakšice, osiguranja, porezne olakšice itd.,
- c) Obuku i obrazovanje,
- d) Izgradnju i razvoj upravnih i stručnih institucija,
- e) Instaliranje sustava za operativne centre civilne zaštite,
- f) Svjesnost javnosti o rizicima i opasnostima.

4.1.3. Pripravnost / spremnost za odgovor na izvanredne situacije

Razvojno usmjerenje pripravnosti/spremnosti treba fokusirati na najosjetljivije komponente i to:

- a) Organizaciju i planiranje, što sadrži jasnu i sveobuhvatnu politiku u zaštiti i spašavanju, odgovarajuće i kvalitetne i održive propise o prirodnim i drugim nesrećama i kvalitetne doktrinarne dokumente po mjerama zaštite i spašavanja, obučavanje i osposobljavanje, jasnu i funkcionalnu organizacijsku strukturu snaga, strukturu upravljanja u situacijama prirodnih i drugih nesreća, okvir za planiranje, posebno za žurni odgovor, kao što je evakuacija stanovništva ili njihovo privremeno premještanje u sigurna područja,
- b) Resursi, pod kojima podrazumijevamo objekte i sustave za upozoravanje i operativno vođenje akcija zaštite i spašavanja, točnu i ažurnu specifikaciju resursa koji će se koristiti, opremu, sredstva i zalihe, logističke centre,
- c) Koordinaciju kao proces uvećavanja stupnja pripravnosti i napora u vođenju akcije zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća, kroz upozorenje na opasnost i predostrožnost u upravljanju u prirodnim i drugim nesrećama,
- d) Spremnost i pripravnost operativnih centara civilne zaštite za situacije prirodne i druge nesreće,
- e) Obuka i svjesnost javnosti o rizicima, opasnostima i nesrećama, psihološke i druge kompenzacijske mjere učinka pritiska prirodne i druge nesreće.

Pripravnost i spremnost su u praktičnom smislu jedinstveno razvojno područje sustava zaštite i spašavanja, međusobno ovisni i povezani, od čije kvalitete ovise operacije razvojnog područja odgovora na prirodne i druge nesreće. WHO - World Health Organization (Svjetska zdravstvena organizacija) je 1995. godine promovirala "spremnost" kao stanje koje povezuje učinkovitu pripravnost sa učinkovitom pomoći.

Temeljem toga, sasvim je prihvatljiva definicija WHO o stanju spremnosti kao "organiziranosti postojećih tehničkih kapaciteta pojedinog sektora, institucije ili organizacije", uzimajući u obzir da je pripravnost razvoj novih dodatnih kapaciteta tako da bi sljedeći odgovor na izazove prirodne i druge nesreće trebao biti bolji od prethodnog.

U razvojnom pogledu posebnu pozornost treba posvetiti sljedećim elementima spremnosti:

- a) Obuci i usavršavanju struktura zaštite i spašavanja,
- b) Digitalizaciji informacijsko komunikacijskog sustava operativnih centara civilne zaštite na području Kantona i uvezivanju sustava ranog upozoravanja,
- c) Uspostavi baze podataka značajnih za zaštitu i spašavanje,
- d) Osiguravanju namjenskih zaliha u odnosu na potrebe faze smanjenja rizika koji prethodi prirodnoj ili drugoj nesreći,

- e) Zalihami za ublažavanje posljedica, faze oporavka nakon prirodne ili druge nesreće,
- f) Vježbama simulacije - provjere planova zaštite i spašavanja.

Programi pripravnosti definiraju prilagođavanje ili prečišćavanje ovih funkcija kako bi ih napravili odgovarajućim za korištenje u situacijama prirodnih i drugih nesreća.

4.2. Faza odgovora i oporavka nakon prirodne ili druge nesreće

4.2.1. Odgovor

Suština ukupnih priprema za zaštitu i spašavanje jeste postizanje sposobnosti odgovora (reakcije, intervencije) na izazove prirodnih i drugih nesreća. Zapravo, to je središnje, razvojno područje sustava zaštite i spašavanja koje je uvjetovano i određeno postizanjem kvaliteta razvoja područja prevencije sa ublažavanjem, a posebno pripravnosti/spremnosti.

Mjere odgovora (interventne mjere) su one koje se poduzimaju neposredno prije (nakon uzbunjivanja) ili poslije udara prirodne i druge nesreće usmjerene ka spašavanju života i zaštiti imovine i sagledavanju trenutnih šteta nastalih na početku te nesreće.

Operacije odgovora izvode se u krajnje teškim uvjetima nametnutim silom destrukcije, teško se realiziraju, zahtijevaju veliko angažiranje ljudstva, osigurane resurse, prethodno planiranje i programiranje, organiziranost, obučenost i uvježbanost snaga i operativno stručnih tijela za upravljanje procesom.

Učinkovitim odgovorom na stanje prirodne i druge nesreće postiže se smanjenje broja nastradalih, olakšavanje teškoća i patnji, povrat osnovnih uvjeta potrebnih za život i funkcioniranje sustava u pogođenom području.

Temeljem navedenog, glavni vidovi odgovora (interventnih mjera) u situacijama prirodnih i drugih nesreća su:

- Pokretanje interventnog sustava,
- Analiza i procjena,
- Spašavanje života, imovine i okoliša,
- Spašavanje ljudi zarobljenih pod ruševinama, na vodi, pod vodom,
- Trijaža, liječnička pomoć, hospitalizacija, medicinska evakuacija i skrb za žrtve,
- Evakuacija osoba sa pogođenog područja,
- Gašenje požara i zaustavljanje ispuštanja opasnih tvari,

- Organizacija smještaja za stradale (žurne popravke kuća, smještaj u šatore, škole, hotele, sportske dvorane i sl.),
- Organizacija ishrane žrtava prirodne ili druge nesreće i djelatnika spasilačkih postrojbi i službi, distribucija artikala - hrane, osnovnih životnih namirnica i odjeće, procjena zaliha i šteta na prehrambenom fondu,
- Osposobljavanje ulaznih i izlaznih puteva, raščišćavanje ključnih prometnica, priprema heliodroma i sl. (omogućiti kružni promet unutar pogođenog područja),
- Uspostavljanje komunikacija i veza (radio i TV, telefonske, mobilne i informacijske veze),
- Opskrba pitkom vodom i strujom,
- Organizacija zdravstvenih i higijensko - epidemioloških neposrednih operacija,
- Informiranje javnosti i rad s medijima (informacijsko upravljanje),
- Organizacija pojačanih mjera zaštite imovinske i osobne sigurnosti, javnog reda i mira na ugroženom području,
- Građevinske operacije na uklanjanju nestabilnih elemenata oštećenih građevina koji predstavljaju opasnost po ljude ili druge građevine,
- Praćenje situacije kod stanovništva pogođenog prirodnom ili drugom nesrećom, pronalaženje nestalih osoba i ponovno spajanje obitelji,
- Održavanje morala stanovništva.

Navedeni vidovi učinkovitog odgovora u vođenju akcija zaštite i spašavanja zahtijevaju:

- Sveobuhvatne informacije o pripravnosti/spremnosti (politička usmjerenja, nositelji planiranja, organizacija, resursi i obučenos),
- Pravodobno i prikladno aktiviranje sustava odgovora (planovi, pripravnost, aktiviranje i dr.),
- Stručno koordiniranje operacija odgovora (vođenje akcija zaštite i spašavanja),
- Alternativne komunikacije i veze,
- Pregled stanja (mapiranje), analiza i procjena,
- Kvalitetno i odgovorno upravljanje informacijama,
- Planska evakuacija.

U operacijama odgovora (interventnim mjerama) redovito se, u više sektora, pojavljuju ozbiljni problemi na koje u razdoblju priprema za zaštitu i spašavanje u okviru područja prevencije, pripravnost (spremnost) treba obratiti izrazitu pozornost, i to:

- Nepostojanje ili neprikladnost kontingentnih planova ili konceptualnih resursa i logističkih centara,

- Funkcionalno neizgrađena pripravnost (spremnost),
- Pravni, organizacijski i tehnički nedostaci kod upozoravanja na opasnost,
- Stupanj organiziranosti, usklađenosti, razvijenosti i sposobnosti aktiviranja pojedinih elemenata ili cjeline sustava odgovora,
- Fizičke, psihološke, socijalno - sigurnosne i ekonomske posljedice učinaka i pritisaka udara prirodne ili druge nesreće,
- Teškoće u procjenjivanju i evidenciji šteta i konceptualizaciji procjene o potrebama,
- Netočne i/ili nekompletne informacije iz ankete o stanju stanovništva na pogođenom području,
- Spajanje ljudi (u pogođenom području),
- Slabo upravljanje informacijama,
- Neodgovarajući artikli koji se dostavljaju i računaju kao pomoć,
- Slaba koordinacija operacija odgovora (interventnih mjera),
- Nedostajuću i nedovoljnu svjesnost javnosti,
- Prihvat međunarodne pomoći.

4.2.2. Oporavak

Oporavak je postupak kojim se na ugroženom području pomaže u postizanju odgovarajuće razine funkcioniranja nakon prirodne i druge nesreće.

Sa stajališta razvoja ovog područja zaštite i spašavanja treba imati u vidu da proces oporavka može potrajati čak 5 do 10 godina, pa i više, čemu se mora prilagoditi i planiranje i programiranje ukupne konsolidacije i stabilizacije.

Usmjerenost razvojnog područja oporavka jeste postizanje stabilizacije stanja na području pogođeni prirodnom ili drugom nesrećom, koja je u odnosu na izravnu operativnu funkciju sustava zaštite i spašavanja života, zdravlja ljudi i materijalnih dobara, najvažnija. Ostale faze oporavka: rehabilitacija i rekonstrukcija su takve aktivnosti koje se mogu izvršavati u okviru redovite djelatnosti, nakon faze saniranja stanja, pa Program razvoja ih neće posebno obrađivati.

Oporavak po pravilu ovisi od uspješnosti odgovora na prirodne i druge nesreće jednako kao što učinkovita prevencija, ublažavanje i pripravnost ovise od naučenih lekcija nakon odgovora i oporavka.

Posebnu pozornost glede oporavka treba posvetiti analizi stanja nakon prirodne ili druge nesreće s ciljem:

- Saniranja stanja,
- Rehabilitacija osoba pogođenih učinkom prirodne ili druge nesreće,
- Prioritetna rekonstrukcija građevina.

Za saniranje stanja osigurati:

- Analizu šteta i procjenu potreba, prioritete i potrebno vrijeme reakcije u pružanju pomoći ugroženim ljudima i materijalnim dobrima,
- Sanaciju ključnih službi (zdravstvene, komunalne, epidemiološko - higijenske, građevinske, transportne, elektrodistributivne i dr.),
- Žurna popravka kuća, stambenih i drugih objekata koji se mogu popraviti,
- Privremeni smještaj ugroženog stanovništva, dostava artikala ishrane i osnovnih životnih potrepština,
- Operacije raščišćavanja.

5. PROVEDBA

Uvažavajući činjenicu da politika razvoja proizlazi iz Procjene ugroženosti, te da su zaključci iz Procjene ugroženosti sastavni dio Programa razvoja, najvažniji dio politike razvoja čini provedba zaključaka iz Procjene ugroženosti i utvrđene politike u ovoj oblasti.

5.1. Utvrđivanje programa razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara

Na temelju zaključaka iz Procjene ugroženosti, zatim temeljnim načelima politike razvoja, izrađen je Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u KSB (u daljem tekstu: Program razvoja).

5.2. Razvojni programi i projekti

Program razvoja u praksi postaje platforma razvoja i integrisanja u jedinstven, efikasan i funkcionalan sustav zaštite i spašavanja. Program razvoja uključuje konkretne provedbene korake, razvojne programe i projekte, aktivnosti i inicijative s odgovarajućim opisima, nositelje realizacije, rokove, procjenu potrebnih resursa i očekivane učinke realizacije.

KSB će poticati provedbu razvojnih programa i projekata kroz različite mjere i aktivnosti jer su isprepleteni i međusobno povezani trajni zahtjevi za zaštitom i spašavanjem.

5.3. Nositelji provedbe politike razvoja

Sukladno Programu razvoja Kantona, općine (jedinice lokalne samouprave) u svojim Programima razvoja utvrđuju strateške pravce razvoja s akcijskim planovima, obuhvaćajući i primjenjujući utvrđena strateška područja djelovanja od faze smanjenja rizika koji prethodi prirodnoj i drugoj nesreći, do faze odgovora i oporavka nakon prirodne i druge nesreće.

Sve te aktivnosti moraju imati oslonac na vlastite procjene ugroženosti i utvrđenu vlastitu razinu odgovornosti provedbe.

Za ostvarivanje politike razvoja, sukladno Zakonu o zaštiti i spašavanju odgovorni su: Sabor Kantona, Vlada Kantona, kantonalna ministarstva i druga tijela kantonalne uprave, općinska vijeća, nositelji izvršne vlasti općina - načelnici i njihove službe za upravu.

Kantonalna ministarstva i druga tijela kantonalne uprave, te službe za upravu u jedinicama lokalne samouprave (općinama), sukladno definiranim nadležnostima i obvezama dužni su osigurati koordinaciju djelovanja i provedbu ciljeva postavljenih politikom razvoja i Strategijom razvoja.

Ključna odgovornost navedenih nositelja provedbe politike razvoja ogleda se u osnovnoj zadaći osiguranja uvjeta razvoja sustava zaštite i spašavanja osiguranjem odgovarajuće organizacije kadrova, materijalnih resursa. Naime, suštinski cilj razvoja sustava zaštite i spašavanja je osposobljenost i spremnost djelovanja na razini općina, gdje prirodne i druge nesreće nastaju.

Kantonalna uprava za civilnu zaštitu i službe civilne zaštite općina kao stručna tijela, imaju ključnu ulogu u koordinaciji provedbe politike razvoja i Programa razvoja na razini Kantona i općina.

5.4. Financiranje programa razvoja

Financiranje programa razvoja možemo podijeliti na:

- Financiranje u oblasti zaštite i spašavanja,
- Financiranje u oblasti zaštite od požara i vatrogastva.

❖ Financiranje u oblasti zaštite i spašavanja

U Zakonu o zaštiti i spašavanju u poglavlju financiranja, a osobito od članka 179. do 184. točno su predviđeni izvori sredstava, kao i području ulaganja sredstava iz posebnih naknada.

Financijska sredstva potrebna za realiziranje programa i projekata iz odgovarajućih akcijskih planova osigurat će se iz:

- Proračunskih sredstava svakog nositelja planiranja u okviru redovitog planiranja za potrebe redovite djelatnosti, u načelu kao dio preventivnih i strukturalnih mjera prije nastanka prirodne ili druge nesreće, kao i za otklanjanje posljedica prirodne ili druge nesreće,
- Posebnih proračunskih sredstava za zaštitu i spašavanje,
- Sredstva pravnih osoba, iz osiguranja, dobrovoljnih priloga, međunarodne pomoći i drugih izvora utvrđenih Zakonom o zaštiti i spašavanju i drugim zakonima,

- Po osnovu posebne naknade na neto plaće 0,5% iz sredstava koja pripadaju Kantonu i općini, a na temelju godišnjeg plana korištenja sredstava zaštite i spašavanja i zadaća utvrđenih u Programu razvoja, u načelu osobito za osiguranje materijalnih resursa - opremanje, te osposobljenosti za odgovor na prirodnu ili drugu nesreću.

Navedeni izvor sredstava i njihov planirani iznos utvrđeni su u Akcionom planu sa financijskim okvirom za sprovođenje Programa razvoja zaštite i spašavanja za period od 2024.- 2029. godine.

Sukladno ekonomskom razvoju i dodatnim mogućnostima, izvršna i zakonodavna vlast na svim razinama će nastojati osigurati dodatna sredstva za razvoj zaštite i spašavanja radi integriranja u jedinstven sustav sposoban za učinkovit odgovor na izazove prirodnih i drugih nesreća u KSB i za sudjelovanje u akcijama pružanja pomoći izvan Kantona.

❖ **Financiranje u oblasti zaštite od požara i vatrogastva**

Vatrogasna djelatnost predviđena Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine KSB" 15/12) financira se iz:

- 1) Proračuna Kantona i općina,
- 2) Sredstava pravnih osoba i vatrogasnih udruga,
- 3) Premija osiguranja,
- 4) Dobrovoljnih priloga ili poklona pravnih ili fizičkih osoba,
- 5) Međunarodne pomoći,
- 6) Drugih izvora utvrđenih zakonom.

Kanton finansira:

- Obavljanje poslova zaštite od požara i vatrogastva koji su u nadležnosti Kantona i Kantonalne uprave za civilnu zaštitu,
- Pružanje materijalne pomoći općinama za financiranje profesionalnih vatrogasnih postrojbi koje osnivaju općine,
- Sudjelovanje u financiranju saniranja posljedica na području Kantona koje su nastale usljed požara, radi stvaranja uvjeta za život ljudi na tom području,
- Istraživačke i razvojne projekte bitne za zaštitu od požara i vatrogastvo a koji su u nadležnosti Kantona,
- Naknade za sudjelovanje profesionalnih vatrogasnih postrojbi u slučaju pružanja pomoći drugim općinama u gašenju požara koje angažira Kantonalni stožer civilne zaštite,
- Organiziranje i provođenje stručne obuke i osposobljavanja vatrogasaca i drugih osoba za obavljanje vatrogasne djelatnosti koje su u nadležnosti Kantona,

- Pružanje pomoći dobrovoljnim vatrogasnim udrugama osnovanim na području Kantona za financiranje određenih poslova iz njihove mjerodavnosti bitnih za zaštitu od požara i vatrogastvo, a posebno za financiranje dobrovoljnih vatrogasnih postrojbi osnovanih u tim udrugama,
- Naknade plaće i druge naknade predviđene za građane i osobe u radnom odnosu za njihovo sudjelovanje u gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara, te naknade za korištenje njihovih prijevoznih, tehničkih i drugih sredstava i opreme koja se koristi u gašenju požara po naredbi Kantonalnog stožera civilne zaštite,
- Druge potrebe u oblasti zaštite od požara i vatrogasne djelatnosti koje su u nadležnosti Kantona. Sredstva za financiranje ovih zadataka planiraju se i osiguravaju u proračunu Kantona na prijedlog Kantonalne uprave za civilnu zaštitu.

Osigurana financijska sredstva koriste se za:

- Nabavku tehničke opreme i sredstava za gašenje požara,
- Održavanje vatrogasnih objekata,
- Za izgradnju objekata za smještaj vatrogasnih vozila i vatrogasaca,
- Za obrazovanje vatrogasnih kadrova,
- Propagandnu djelatnost,
- Naučno-istraživačku djelatnost u oblasti zaštite od požara.

Gospodarska društva i druge pravne osobe osiguravaju sredstva potrebna za nabavku uređaja, alata i druge opreme za gašenje početnog požara i staraju se o njihovom ispravnom održavanju, osiguravaju sredstva potrebna za obučavanje i upoznavanje radnika sa opasnostima od požara i mjerama zaštite od požara vezanim za rad na poslovima i radnim zadacima na koje su raspoređeni, praktičnom upotrebom aparata za gašenje početnog požara, kao i sa materijalnom i drugom odgovornošću zbog nepridržavanja propisanih mjera zaštite od požara. Također, osiguravaju sredstva i za stručno osposobljavanje zaposlenika u gospodarskim subjektima, državnim organima i drugim institucijama a koja su odgovorna za staranje o provođenju mjera zaštite od požara. Financiranje ostalih potreba iz oblasti zaštite od požara, utvrđenih zakonom i drugim propisima, kao i ovim planom, pada na teret investitora, odnosno naručioca poslova.

6. POSEBNI DOKUMENTI O SADAŠNJEM STUPNJU RAZVOJA SUSTAVA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA I ZAŠTITE OD POŽARA

6.1. Stanje organiziranosti civilne zaštite u KSB

Upravne, stručne i druge poslove u oblasti civilne zaštite i zaštite od požara i vatrogastva na području Kantona obavljaju tijela uprave za civilnu zaštitu - Kantonalna uprava za civilnu zaštitu iz mjerodavnosti Kantona i općinske službe za civilnu zaštitu iz mjerodavnosti općina.

U sastavu navedenih tijela civilne zaštite organiziraju se operativni centri civilne zaštite sukladno Pravilniku o organiziranju i funkcioniranju operativnih centara civilne zaštite („Službene novine Federacije BiH“, broj 9/19). Zakonom o mjerodavnostima kantonalnih tijela Kantona Središnja Bosna u oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, propisana su i definirana prava i dužnosti tijela vlasti Kantona i općina u području zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća. Sukladno donesenim federalnim, kantonalnim i općinskim propisima za izvršavanje operativnih poslova na zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara, u slučaju nastanka prirodne ili druge nesreće formirani su:

- Stožeri civilne zaštite kao stručno-operativna tijela za upravljanje akcijama zaštite i spašavanja,
- Postrojbe civilne zaštite,
- Službe zaštite i spašavanja i
- Povjerenici civilne zaštite.

Od stupanja na snagu Zakona o zaštiti i spašavanju, sve do danas traje proces formiranja općinskih službi za civilnu zaštitu koje obavljaju upravne, stručne i druge poslove zaštite i spašavanja iz mjerodavnosti općine, koje imaju status općinske službe za upravu i isti još nije okončan. U vezi s time, u nekim općinama su formirane samostalne općinske službe za upravu, ali u nekim općinama, umjesto samostalnih službi za upravu iste su formirane kao odjeli ili odsjeci za poslove civilne zaštite u okviru drugih, već postojećih općinskih službi (Kreševo, Fojnica, Donji Vakuf i Dobretići), čime se odstupa od zakonom predviđene jedinstvene strukture u sustavu zaštite i spašavanja.

Analizom podataka dobijenih iz općina vidljivi su sljedeći pokazatelji organiziranosti:

- U općinskim službama za CZ uposlena su ukupno 34 djelatnika na poslovima civilne zaštite i 41 djelatnik na poslovima zaštite od požara i vatrogastva.
- Samo četiri općine u Kantonu (Kiseljak, Jajce, Novi Travnik i Gornji Vakuf - Uskoplje) formirale su profesionalne vatrogasne postrojbe, a u tijeku procedura formiranja profesionalne vatrogasne postrojbe u općini Travnik.
- U općinama Dobretići i Kreševo uposlen je samo jedan djelatnik koji obavlja pored poslova civilne zaštite i druge poslove.

- U općinama Donji Vakuf, Busovača i Bugojno uposlena su po dva djelatnika na poslovima civilne zaštite.
- U Kantonalnoj upravi civilne zaštite uposleno je 12 djelatnika.

Organizaciona struktura zaposlenih u Kantonalnoj upravi za CZ i općinskim službama za CZ prikazana je u sljedećoj tabeli.

Tablica 4. Pregled broja zaposlenih u općinskim službama civilne zaštite i Kantonalnoj upravi za CZ

R.B.	NAZIV OPĆINSKE SLUŽBE	BROJ ZAPOSLENIH		STRUČNA SPREMA ZAPOSLENIH					BROJ ZAPOSLENIH NA POSLOVIMA		
		Po sistematizaciji	Popunjeno	Nije popunjeno	VSS	VŠS (IV)	SSS	NSS	CZ	ZPV	Ostali poslovi
1.	Služba za CZ Kiseljak	15	15	-	3	-	12	-	4	11	-
2.	Služba za CZ Travnik	7	6	1	3	-	3	-	6	-	-
3.	Služba za društvene djelatnosti, opću upravu i CZ – Donji Vakuf	13	9	4	5	1	3	-	2	-	7
4.	Služba za CZ Busovača	7	5	2	2	-	2	1	2	-	3
5.	Služba za CZ Vitez	4	3	1	1	-	2	-	3	-	-
6.	Služba za CZ Novi Travnik	21	14	7	2	-	12	-	3	11	-
7.	Služba za CZ i inspekcijski nadzor Fojnica	5	5	-	3	-	2	-	3	-	2
8.	Služba za katastar, imov. pravne, stambeno-komunalne poslove i CZ Dobretići	1	1	-	-	1	-	-	1	-	-
9.	Služba za CZ, urbanizam, imov. pravne poslove i katastar Kreševo	8	8	-	5	1	2	-	1	2	5
10.	Služba za CZ Jajce	19	15	4	4	-	11	-	3	12	-
11.	Služba za CZ Bugojno	7	3	4	2	-	1	-	2	-	1
12.	Služba za CZ G. Vakuf - Uskoplje	9	9	-	2	1	6	-	4	5	-
	Kantonalna uprava za CZ	19	12	7	6	1	5	-	11	1	-
	UKUPNO KSB/SBK	135	105	30	38	5	61	1	45	42	18
	UKUPNO NA POSLOVIMA CZ KSB/SBK U 2023.GOD								45		
	UKUPNO NA POSLOVIMA ZAŠTITE OD POŽARA I NA VATROGASTVU KSB/SBK								42		

ZAKLJUČAK:

1. Neophodno je kadrovski ojačati općinske službe i Kantonalnu upravu za civilnu zaštitu.
2. U cilju implementiranja Zakona o zaštiti od požara i vatrogastva neophodno je formirati profesionalne vatrogasne postrojbe i tako povećati broj uposlenih na poslovima zaštite od požara u općinama.

6.2. Organiziranost struktura zaštite i spašavanja na kantonalnoj razini

Na kantonalnoj razini organizirane su sljedeće strukture zaštite i spašavanja:

a) Kantonalni stožer civilne zaštite,

b) Kantonalne službe zaštite i spašavanja, i to:

- Služba za zaštitu i spašavanje od požara u Šumsko gospodarskom društvu "Šume Središnje Bosne" d.o.o. Donji Vakuf,
- Služba za zaštitu i spašavanje s visina pri Gorskoj službi spašavanja, Stanica Travnik i Gorskoj službi spašavanja Stanica Gornji Vakuf-Uskoplje,
- Služba za RKB zaštitu pri Zavodu za javno zdravstvo i
- Služba za zaštitu i spašavanje na vodi i pod vodom pri MUP-u KSB i Rafting klubu „Dabar“ D.Vakuf i Klubu ekstremnih sportova „Rafting klub Jajce“ Jajce.

c) Povjerenici civilne zaštite u tijelima uprave KSB

Osobne i materijalne formacije Kantonalnog stožera civilne zaštite i službi zaštite i spašavanja, te spisak imenovanih povjerenika u tijelima uprave nalazi se u privitku Procjene ugroženosti KSB. Dosadašnja iskustva u provođenju aktivnosti na sprječavanju djelovanja prirodnih i drugih nesreća (poplave iz 2014. i 2019. godine, pojava koronavirusa 2020. godine) pokazuju da je neophodno formiranje Kantonalne službe za prevenciju i pripravnost a što je predviđeno i procjenom ugroženosti KSB.

6.3. Organiziranost struktura zaštite i spašavanja u općinama

Sukladno Pravilniku o načinu rada i funkcioniranja stožera i povjerenika civilne zaštite („Službene novine Federacije BiH“, br. 77/06, 5/07 i 32/14), formirani su stožeri civilne zaštite u svim općinama i Kantonu. Također sukladno Uredbi o jedinstvenoj metodologiji za procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj: 75/04, 38/06, 52/09, 56/09 i 36/14), imenovana su povjerenstva za procjenu šteta u svim općinama i Kantonu. Formiranje ostalih struktura civilne zaštite: službi, postrojbi opće i specijalizirane namjene, te povjerenika kao i njihovo opremanje i osposobljavanje radi neposrednog angažiranja na izvršavanju zadataka zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nepogoda nije na zadovoljavajućoj razini.

Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije obveznika civilne zaštite („Službene novine Federacije BiH“, broj 1/19) uređuje se sadržaj podataka, način vođenja evidencije i uspostavljanje jedinstvene elektronske baze podataka pripadnika civilne zaštite u FBiH, kriteriji za raspoređivanje i postupak popune,

čuvanje i zaštita osobnih i drugih podataka, uvođenje u evidenciju, pozivanje, uvjeti za ukidanje rasporeda kao i način pristupa elektronskoj bazi podataka.

Sukladno obvezama iz Zakona o zaštiti i spašavanju i provedbenih propisa koji su proistekli iz ovoga zakona, a nakon prikupljanja i analiziranja pokazatelja provedbe tih obveza, konstatujemo da je stanje organiziranosti strukture sustava zaštite i spašavanja na području Kantona Središnja Bosna neujednačeno po općinama i samim tim ne pridonosi učinkovitosti djelovanja sustava zaštite i spašavanja u fazi prevencije, spašavanja i otklanjanja posljedica, što se vidi iz sljedećeg analitičkog prikaza.

Tablica 5. Strukture zaštite i spašavanja (kanton i općine)

R.B.	KANTON	STOŽER CZ	POVJERENICI CZ	SLUŽBE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA POSTROJBE OPĆE I SPEC. NAMJENE	UKUPNO	MATERIJALNO-TEHNIČKA SREDSTVA
1.	KSB/SBK	11 ČLANOVA	17 POVJERENIKA U TIJELIMA UPRAVE	SLUŽBA ZA ZAŠTITU OD POŽARA (22 PRIPADNIKA) SLUŽBA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE S VISINA (25 PRIPADNIKA) SLUŽBA ZA SPAŠAVANJE NA VODI I POD VODOM (20 PRIPADNIKA) SLUŽBA ZA RKB ZAŠTITU (13 PRIPADNIKA)	108	TOYOTA HILUX 3X VOZILA I OSNOVNA (MTS) OPREMA POTREBNA ZA RAD SLUŽBI
R.B.	OPĆINA	OPĆINSKI STOŽER CZ	POVJERENICI CZ	SLUŽBE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA	UKUPNO	MATERIJALNO-TEHNIČKA SREDSTVA
1.	<u>FOJNICA</u>	13 ČLANOVA	9 POVJERENIKA 9 ZAMJENIKA I POVJERENIKA	NE	31	NE
2.	<u>DONJI VAKUF</u>	9 ČLANOVA	13 POVJERENIKA CZ	SLUŽBA ZA ZAŠTITU OD POŽARA (6 PRIPADNIKA)	28	NEDOSTAJE MTS I OPREMA POTREBNA ZA RAD SLUŽBE
3.	<u>BUGOJNO</u>	13 ČLANOVA	27 POVJERENIKA CZ	POSTROJBE OPĆE NAMJENE (27 ODJELJENJA-297 PRIPADNIKA) POSTROJBA SPECIJANE NAMJENE: ZA ZAŠTITU OD POŽARA (17 PRIPADNIKA) SLUŽBE ZA Z I S: ZA VODOSNABDIJEVANJE (7 PRIPADNIKA) ZA ČISTOČU (12 PRIPADNIKA)	373	OSNOVNA (MTS) OPREMA POTREBNA ZA RAD SLUŽBE

4.	<u>KREŠEVO</u>	12 ČLANOVA	9 POVJERENIKA MZ-POLJE 5 (članova) MZ-CRNIČI 5 (članova) MZ-KREŠEVO-5 5 (članova) OŠ-KREŠEVO-1 SŠ KREŠEVO-1 ELEKTROPRIVREDA - 1 POŠTA-1 OPĆINA-1 PS-1	SLUŽBA ZA VODOSNABDIJEVANJE (6 PRIPADNIKA) SLUŽBA ZA SNABDIJEVANJE I OPSKRBU (4 PRIPADNIKA) SLUŽBA ZA MEDICINSKU POMOĆ (8 PRIPADNIKA) SLUŽBA ZA SPAŠAVANJE IZ RUŠEVINA (10 PRIPADNIKA)	49	OSNOVNA (MTS) OPREMA POTREBNA ZA RAD SLUŽBE
5.	<u>KISELJAK</u>	15 ČLANOVA	9 POVJERENIKA	POSTROJBA OPĆE NAMJENE (11 PRIPADNIKA) POSTROJBA SPEC.NAMJENE: ZA ZAŠTITU OD POŽARA (11 PRIPADNIKA) SLUŽBA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA IZ RUŠEVINA (8 PRIPADNIKA)	54	OSNOVNA (MTS) OPREMA POTREBNA ZA RAD SLUŽBE
6.	<u>DOBRETIĆI</u>	11 ČLANOVA	NE	NE	11	NE
7.	<u>BUSOVAČA</u>	11 ČLANOVA	22 POVJERENIKA	POSTROJBA OPĆE NAMJENE - 5 ODJELJENJA, 16 PRIPADNIKA	49	OSNOVNA (MTS) OPREMA POTREBNA ZA RAD SLUŽBE
8.	<u>GORNJI VAKUF- USKOPLJE</u>	13 ČLANOVA	8 POVJERENIKA	NE	21	OSNOVNA (MTS) OPREMA POTREBNA ZA RAD SLUŽBE
9.	<u>JAJCE</u>	14 ČLANOVA	28 POVJERENIKA	SLUŽBA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA NA VODI I POD VODOM (10 PRIPADNIKA) SLUŽBA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA SA NEPRISTUPAČNIH TERENA (8 PRIPADNIKA) SLUŽBA ZA ZAŠTITU OD POŽARA (12 PRIPADNIKA)	78	OSNOVNA (MTS) OPREMA POTREBNA ZA RAD SLUŽBE OSNOVNA (MTS) OPREMA POTREBNA ZA RAD SLUŽBE
10.	<u>NOVI TRAVNIK</u>	13 ČLANOVA	20 POVJERENIKA	NE	33	NE

11.	<u>TRAVNIK</u>	12 ČLANOVA	7 POVJERENIKA	POSTROJBA OPĆE NAMJENE (32 PRIPADNIKA) SLUŽBA ZA VODOSNABDIJEVANJE (3 PRIPADNIKA) SLUŽBA ZA SNABDIJEVANJE I OPSKRBU (3 PRIPADNIKA) SLUŽBA ZA ZDRAVSTVENU POMOĆ (9 PRIPADNIKA) SLUŽBA ZA SPAŠAVANJE IZ RUŠEVINA (19 PRIPADNIKA) DODATNA LICA IMENOVANA ZA RAD U OPERATIVNOM CENTRU (5 PRIPADNIKA)	71	3 VOZILA I OSNOVNA (MTS) OPREMA POTREBNA ZA RAD SLUŽBI I OPERATIVNOG CENTRA
12.	<u>VITEZ</u>	13 ČLANOVA	REGIONALNI STOŽERI-6 (34 ČLANA) POVJERENICI 37	POSTROJBA OPĆE NAMJENE (11 PRIPADNIKA) SLUŽBA ZA ZAŠTITU OD POŽARA I POPLAVA (16 PRIPADNIKA) SLUŽBA ZA MEDICINSKU POMOĆ (U TIJEKU FORMIRANJE) SLUŽBA ZA VETERINARSKU ZAŠTITU (4 PRIPADNIKA) SLUŽBA ZA GRĐEVINSKU OPERATIVU (22 PRIPADNIKA) SLUŽBA ZA KOMUNALNE POSLOVE I SANACIJU (32 PRIPADNIKA)		NE
	KANTON				108	
	OPĆINE				1321	
	UKUPNO				1429	

Općinski stožeri civilne zaštite su formirani u svim općinama u Kantonu, ali njihova opremljenost i obučenost nije na zadovoljavajućoj razini u svim općinama.

Službe zaštite i spašavanja i postrojbe još uvijek nisu formirane u četiri općine:

- Fojnica,
- Dobretići,
- Gornji Vakuf - Uskoplje,
- Novi Travnik.

6.4. Stanje operativnih centara civilne zaštite u Kantonu

Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Sl. novine FBiH“ br.39/03, 22/06 i 43/10) u članovima 149. do 163. i Pravilnikom o organiziranju i funkcioniranju operativnih centara civilne zaštite („Sl. Novine FBiH“, broj 9/19), ustanovljeno je organiziranje i funkcioniranje operativnih centara civilne zaštite na svim nivoima u Federaciji Bosne i Hercegovine. Navedenim aktima definirani su mjesto, uloga, nadležnosti, zadaci, postupci, načini organiziranja, način rada te uvjeti za rad Kantonalnih centara civilne zaštite. Istim su precizirani i sadržaji informacija koje se prikupljaju i obrađuju, njihova vremenska dinamika, forma, tijekovi i odredišta.

➤ KANTONALNI OPERATIVNI CENTAR

a) Popunjenost:

U Kantonalnom operativnom centru civilne zaštite trenutno je uposleno 5 djelatnika - 4 namještenika - operativca i 1 državni službenik - šef operativnog centra.

b) Radno vrijeme (dostupnost):

Neprekidno (24/7/365)

c) Obučenost:

Obučavanje osoblja je svedeno na povremeno prisustvo raznim prezentacijama dok se specijalistička obuka ne obavlja zbog nedostatka organiziranih posebnih programa za specijalističko obučavanje.

d) Uvjeti za rad:

Osigurana je adekvatna prostorija za rad djelatnika i smještaj informacijske i komunikacijske opreme. Pristup prostorijama operativnog centra treba biti ograničen na osobe koje su raspoređene za rad u operativnom centru, kao i ostale osobe ovlaštene posebnim odobrenjem rukovoditelja nadležnog organa civilne zaštite.

e) Opremljenost (MTS):

Kantonalni operativni centar civilne zaštite opremljen je sa:

- 3 kompjutera sa pratećom opremom
- 3 štampača
- 2 skenera
- 5 ručnih radio stanica
- 1 bazna radio stanica
- Postoji LAN ožičenje prostora.
- IP adresa - postoji mogućnost umrežavanja
- ISND- postoji mogućnost osiguranja priključka.
- Operativni centar posjeduje električnu instalaciju odgovarajućeg kapaciteta. U posjedu su 2 agregata na MB95 jačine max.7kW.

f) Komunikacijska i informacijska uvezanost:

Za svoj rad koristi resurse javnih telekom operatera (mobilna i fiksna telefonija, faks i email i pristup internetu, tv). Nema alternativnih uspostavljenih načina komunikacije, što je jedan od najvećih problema.

g) Operativni postupci:

- Informacije o nastanku prirodne i druge nepogode uobličavaju se i preciziraju korištenjem standardizovane liste pitanja o predmetnoj nepogodi.
- Zahtjevom za pomoć OS BiH pokreće se procedura za dobivanje pomoći u ljudskim ili tehničkim resursima kojima raspolažu OS BiH.

6.4.1. Općinski operativni centri civilne zaštite i uvezanost sa kantonalnim operativnim centrom

Na području Kantona formirani su općinski operativni centri u općinama: Jajce, Bugojno, Gornji Vakuf-Uskoplje, Novi Travnik, Travnik, Vitez, Busovača i Kiseljak, od kojih samo neki ispunjavaju kriterije za funkcionalan rad operativnih centara.

Tablica 6. Prikaz stanja u operativnim centrima na području Kantona Središnje Bosne (svibanj 2023.)

RB.	OPĆINA	DA LI JE OFORMLJEN OC	BROJ DJELATNIKA	MATERIJALNO TEHNIČKA SREDSTVA OC
1.	Bugojno	Da	1	računar, printer, fotoaparat sredstva veze
2.	Busovača	Da	-	računar, kopir aparat, skener, fax telefoni, radio
3.	Dobretići	Ne	-	-
4.	Donji Vakuf	Ne	-	sredstva veze
5.	Fojnica	Ne	-	
6.	Gornji Vakuf - Uskoplje	Da	1	računari i ostala tehnička oprema

7.	Jajce	Da	1	računar - 1 komad, štampač - 2 komada, skener, telefon-fax, agregat, tv prijamnik, radio prijamnik, ručni GPS, sredstva veze
8.	Kiseljak	Da	1	telefon, fax, e-mail, mobilni telefon
9.	Kreševo	Ne	-	
10.	Novi Travnik	Da	-	telefon, faks sa skenerom, radio stanice fiksne i mobilne po 4 komada
11.	Travnik	Da	1	kopir aparat, radiouredaj, televizor, kompjuter, agregat, sredstva veze
12.	Vitez	Da	1	sredstva veze, kompjuter, skener

U općinama Donji Vakuf, Kreševo i Dobretići nisu formirane samostalne službe civilne zaštite, niti operativni centri dok u općini Fojnica nije formiran operativni centar, tako da se poslovi civilne zaštite obavljaju u sklopu neke od općinskih službi.

Veza se prema općinskim operativnim centrima odvija putem telefona, fax-a, mail-a, te po potrebi mobilne telefonije.

Općine Gornji Vakuf-Uskoplje, Bugojno, Donji Vakuf i Jajce su međusobno uvezane radio vezom bez povezanosti sa Kantonalnim operativnim centrom a isto je urađeno kroz projekt Transfer tehnologija u upravljanje rizicima od poplava u slivu Vrbasa koji je financirao UNDP. U suradnji sa BH Telecom-om i HT Mostar aktiviran je poseban broj 121 u Kantonalnom operativnom centru putem kojeg građani besplatnim pozivom sa fiksnog ili mobilnog telefona mogu dostaviti informacije o svim vrstama opasnosti ili pojavama prirodnih i drugih nesreća.

6.5. Uspostavljanje, vođenje i održavanje centralne baze podataka o prirodnim i drugim nesrećama

Federalna uprava civilne zaštite uspostavlja, vodi i održava elektronsku Centralnu bazu podataka o prirodnim i drugim nesrećama na području Federacije (u daljem tekstu Baza). Unos podataka sadržanih u listi pitanja koja je sastavni dio ovog dokumenta vrše i organi civilne zaštite Kantona.

Pravo pristupa, korištenje i obim podataka iz Baze, vezano za podatke na kantonalnom nivou, odobrava-autorizuje rukovoditelj Kantonalne uprave za civilnu zaštitu.

➤ **DAVANJE INFORMACIJA SREDSTVIMA JAVNOG INFORMIRANJA**

- 1) Operativni centri su dužni dati informacije iz nadležnosti operativnog centra koje se odnose na prirodne ili druge nesreće.
- 2) Tražene informacije, po pravilu, sredstvima javnog informiranja daje šef operativnog centra, a u njegovom odsustvu dežurni operativac.
- 3) Osoba koja je dala informaciju sredstvima javnog informiranja dužna je sačiniti službenu zabilješku i u njoj navesti sadržaj informacije, naziv javnog medija kome je informacija data i o tome odmah upoznati rukovoditelja nadležnog organa civilne zaštite.

ZAKLJUČAK:

- a) Trenutni sustav operativnih centara civilne zaštite na području KSB nije organiziran u potpunosti sukladno sa odredbama Federalnog zakona o zaštiti i spašavanju. U četiri općine nisu formirani operativni centri civilne zaštite (Donji Vakuf, Fojnica, Kreševo i Dobretići) dok se u nekim općinama ne popunjavaju radna mjesta u operativnim centrima nakon odlaska djelatnika u mirovinu (Busovača, N.Travnik).
- b) Potrebno je jače uvezivanje općinskih centara sa Kantonalnim operativnim centrom putem radio veze i drugih sofisticiranih sustava.
- c) Uvjeti rada u pojedinim operativnim centrima općina su nezadovoljavajući - prvenstveno se misli na kadrovsku popunjenost, kao i postojeće stanje sa materijalno - tehničkim sredstvima.
- d) Sustav za uzbunjivanje nije u funkciji u svim općinama.
- e) Poboľšati obuku djelatnika operativnih centara općina - suradnja sa Federalnom upravom civilne zaštite.
- f) Intenzivirati aktivnosti na uspostavi digitalizacije informacijsko-komunikacijskog sustava operativnih centara civilne zaštite na području Kantona.

6.6. Opremljenost struktura civilne zaštite

Strukture civilne zaštite u općinama Donji Vakuf, Bugojno, Kreševo, Kiseljak, Gornji Vakuf-Uskoplje, Jajce i Travnik imaju osnovna materijalna sredstva i opremu koja su neophodna da bi snage civilne zaštite mogle učinkovito djelovati u akcijama zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara u nastalim prirodnim i drugim nesrećama.

Kantonalna uprava za civilnu zaštitu kontinuirano oprema Kantonalne službe zaštite i spašavanja i Kantonalni stožer sukladno materijalnim formacijama i Godišnjem planu korištenja sredstava posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća.

6.7. Proces obuke i osposobljavanja i daljnji planovi aktivnosti na obuci i osposobljavanju

Proces obuke i osposobljavanja u cilju unapređivanja znanja o međunarodnim, regionalnim i nacionalnim organizacijama, te njihovim programima i mehanizmima odgovora na upravljanje u katastrofama, nije moguć bez financijske, organizacijske i tehničke podrške institucija vlasti u Kantonu i općinama. Da bi proces obuke i osposobljavanja struktura civilne zaštite mogao obavljati sukladno zakonom utvrđenim obvezama potrebno je formirati Edukacijskog centar za obuku struktura zaštite i spašavanja, te isti opremiti suvremenim nastavno - edukacijskim sredstvima. Analiza u području obuke i stručnog osposobljavanja struktura zaštite i spašavanja na Kantonalnoj i općinskoj razini pokazala je, da su postignuti početni rezultati, te da su do sada doneseni Federalni nastavni planovi i programi (NPiP) samo djelomično realizirani, ali je njihov opseg i sadržaj ocijenjen primjenjivim.

U narednom razdoblju potrebno je da Federalna uprava civilne zaštite donese inovirane - dopunjene NPiP-e, te kao dio ovih planova, uvrstiti i planove koji se donose sukladno Zakonu o zaštiti od požara, a odnose se NPiP stručnog osposobljavanja inspektora za zaštitu od požara i inspektora za vatrogastvo, te NPiP poduke za stručno osposobljavanje, uvježbavanje i kondicioniranje profesionalnih vatrogasaca, Program obuke i osposobljavanja za dobrovoljne vatrogasce i način polaganja stručnog ispita za dobrovoljne vatrogasce, te Program obuke zaposlenika u pravnim osobama, državnim tijelima i drugim institucijama u području zaštite od požara. Temeljni preduvjet za funkcioniranje jedinstvenog sustava zaštite i spašavanja u Kantonu je uspostava učinkovite organizacije svih razina organizovanja zaštite i spašavanja u Federaciji, kantonima, gradu i općinama, a posebice kvalitetan izbor rukovodnih i drugih stručnih osoba u tijelima uprave za civilnu zaštitu, kao i odgovarajuća podrška izvršnih i zakonodavnih tijela na svim razinama vlasti, u njihovom opremanju, obučavanju i osposobljavanju po donešenim NPiP-a.

Neophodno je da Kantonalna uprava za civilnu zaštitu poduzme potrebne radnje i postupke na planiranju, ustrojstvu (materijalnom i tehničkom), te realiziranju obuke budućih instruktora-predavača, koji će nakon provedene poduke dobiti odgovarajuće certifikate i moći provoditi obuke na Kantonalnoj i općinskoj razini.

Posredovanjem inspekcijske kontrole i nadzora utvrditi provedbu usvojenih politika i zakona, te stanje organiranosti struktura zaštite i spašavanja u Kantonu i općinama, te poduzeti mjere da se njihovo ustrojstvo i funkcioniranje usklade sa zakonskim odredbama i onda pređe na realiziranje NPiP-a.

6.8. Zadaci i smjernice za razvoj struktura civilne zaštite KSB

Na temelju izvedene analize prikazanih pokazatelja, došlo se do sljedećih zaključaka:

Kako bi ojačali sustav civilne zaštite u Kantonu potrebno je opremiti i obučiti Stožer, službe zaštite i spašavanja i povjerenike, sukladno procijenjenom riziku opasnosti od prirodnih i drugih nesreća,

- Izvršiti reorganizaciju postojećih službi zaštite i spašavanja, uz kadrovsko i materijalno jačanje,
- Organizirati obuku za certificirane predavače - instruktore u oblasti civilne zaštite,
- Prema procijenjenoj situaciji ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća u proteklom periodu potrebno je organizirati Kantonalnu službu za prevenciju i pripravnost sukladno važećim propisima,
- Kontinuirano pružati stručnu i financijsku pomoć za organiziranje, opremanje i obučavanje općinskih struktura civilne zaštite,
- Neophodno je nastaviti aktivnosti na uređenju skladišta za opremu i MTS,
- Formirati Edukacijski centar za obuku struktura zaštite i spašavanja,
- Planirati organiziranje združenih vježbi struktura civilne zaštite na svim razinama.

Nositelj aktivnosti:

- Kantonalna uprava za civilnu zaštitu,
- Općinske službe za civilnu zaštitu,
- Nadležna ministarstva i druga tijela uprave,
- Gospodarski subjekti i udruženja građana u kojima su formirane službe zaštite i spašavanje.

6.9. Ustrojstvo i opremljenost vatrogasnih snaga na području KSB

Sprovođenje zaštite od požara na području Kantona Središnja Bosna vrši se na temelju Plana zaštite od požara Kantona, planova općina i planova pravnih osoba koje su predviđene općinskim planom u skladu s Procjenom ugroženosti od požara koju je donijela Vlada KSB (Odluka br:01-02-385/18 od 25.05.2018.god.) Pravne osobe, državna tijela i druge institucije, dužni su svojim općim aktom (pravilnikom) u skladu sa vrstom djelatnosti koju obavljaju u procesu rada, urediti pitanja koja se odnose na organizaciju i funkcioniranje zaštite od požara u svojim objektima i prostorima i utvrditi odgovornost za organiziranje, provođenje i staranje o zaštiti od požara i vatrogastvu. Zaštita od požara se organizira i provodi u svim stambenim i drugim zgradama i objektima i na svim prostorima koji se smatraju građevinama prema Zakonu o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije BiH

(„Službene novine FBiH“, br. 2/06, 72/07, 32/08, 41/10, 13/10, 45/10, 85/21, 92/21) i Uredbe o tehničkim svojstvima koje građevine moraju zadovoljavati u pogledu sigurnosti, te načina korištenja i održavanja građevina („Službene novine FBiH“, br. 29/07, 51/08 i 99/14) koji prema Procjeni ugroženosti od požara, mogu biti izloženi opasnostima od izbijanja i širenja požara.

Osnovni nositelj organiziranja i provođenja zaštite od požara su općine, kao jedinice lokalne samouprave dok je Kanton odgovoran za ova pitanja na području Kantona sukladno Zakonu o zaštiti od požara i vatrogastvu KSB. Jedinствeno funkcioniranje zaštite na cijelom području Federacije osigurava Federacija u skladu sa Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu Federacije BiH i podzakonskim propisima donesenim na osnovu ovog zakona.

Organiziranje i funkcioniranje zaštite od požara u općinama utvrđuje se planovima zaštite od požara općina, koje donose općinska vijeća na prijedlog načelnika, a Plan zaštite od požara Kantona donosi Sabor Kantona, na prijedlog Vlade Kantona.

Plan zaštite od požara izrađen je na temelju Procjene ugroženosti od požara općina, odnosno Kantona, koja je sastavni dio jedinstvene Procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća KSB.

Osnovne snage za obavljanje vatrogasne djelatnosti na području Kantona Središnja Bosna su:

- Profesionalne vatrogasne postrojbe čiji je osnivač općina i nalaze se u sastavu službi za civilnu zaštitu općine,
- Dobrovoljne vatrogasne postrojbe koje u temelju dobrovoljna vatrogasna društva,
- Vatrogasne postrojbe gospodarskog društva (čiji su osnivači pravne osobe),
- Kantonalna uprava i općinske službe civilne zaštite te stožeri civilne zaštite Kantona i općina.

Na području Kantona Središnja Bosna djeluju 4 profesionalne vatrogasne postrojbe: PVP Gornji Vakuf-Uskoplje, PVP Kiseljak, PVP Novi Travnik i PVP Jajce, te UO TVJ Travnik, kao i 10 dobrovoljnih vatrogasnih društava i 2 DVD-a pravnih subjekata. Kada je riječ o postupanju u slučaju požara, odnosno samom sustavu uključivanja vatrogasnih postrojbi na prostoru Kantona u akciji gašenja požara, postupak je precizno određen u Planu zaštite KSB koji je donio Sabor KSB (Odluka br:01-02-558/19 od 18.06.2019. godine). U nastavku je dat tabelarni prikaz vatrogasnih postrojbi na području Kantona.

Napomena: U tijeku je procedura formiranja profesionalne vatrogasne postrojbe u općini Travnik.

Tablica 7. Pregled vatrogasnih postrojbi/društava i vatrogasnih domova na području kantona Središnja Bosna

Općina/grad	Vatrogasna postrojba	Adresa	Kontakt - email	Odgovorna osoba Zapovjednik/komandir	Broj vatrogasaca	Vatrogasni dom
Bugojno	Dobrovoljno vatrogasno društvo	Sultan Ahmedova 68	030 251- 095 e-mail:vatrogasno-bugojno@gmail.com	Sadik Verunica 061-452-151	12	Da
Busovača	Udruga dobrovoljnih vatrogasaca	Gradski trg bb.	030 733-146	Ilija Bartula	12	Da
Donji Vakuf	Vatrogasna jedinica	14. septembar b.b.	030-205-067 vatrogasnodrv@bh.net.ba		6	Da
Fojnica	Udruga građana vatrogasno društvo	Mualim ef.Borića		Kučuk Amir	5	Da
Gornji Vakuf-Uskoplje	Profesionalna vatrogasna postrojba	Vrbaska bb	030-494-068		5	Da
Jajce	Teritorijalna vatrogasna jedinica	Zmaja od Bosne bb	030-659-655 062-752-655	Behrudin Halaba	11	Da
Kiseljak	Profesionalna vatrogasna postrojba	Stjepana Radića br.14	063-030-044 antun.kvesic@opcina-kiseljak.org	Antun Kvesić	11	Da
Kreševo	Dobrovoljno vatrogasno društvo	Fra Grge Martića br.49	063-352-336	Josip Kožul	10	Ne
Novi Travnik	Profesionalna vatrogasna postrojba	Hanumina br.6	030-525-333 063-903-835	Mladen Vidak	11	Da
Travnik	UO Teritorijalna vatrogasna jedinica Travnik	Pirota bb	030 511-246 tvjtravnik@gmail.com	Efraim Pinjo	22	Da
Travnik -Turbe-	Dobrovoljno vatrogasno društvo	Aleja bb	060-311 1347	Alman Hrustanović	9	Da
Travnik -Sebešić Nova Bila	Dobrovoljno vatrogasno društvo	Nova Bila bb.	063-336-482 ivokolenda66@gmail.com	Vinko Mišković	15	Ne
Travnik Bruneji - Vlašić	Dobrovoljno vatrogasno društvo	Vitovlje	062-065-674 vlasic.bruneji@outlook.com	Melić Elvis	3	Da
Vitez	Dobrovoljno vatrogasno društvo	Stjepana Radića 1	030-714-123 dvdvitez1965@gmail.com	Dragan Radoš	12	Da
Vitez – Stari Vitez	Dobrovoljno vatrogasno društvo	Branilaca Starog Viteza 1	030-520-004 061-795-508 vitezvatrogasci@gmail.com	Muharem Čupina	12	Da
Vatrogasna društva u pravnim licima						
Vitez	PVJ "Fis" Vitez	Poslovni centar 96	062-333-837	Danijel Vrebac	15	Da
Busovača	Vatrogasna jedinica u Srednjobosanske šume d.o.o.	Odjeljenje vatrogasne jedinice u Bugojnu Odjeljenje vatrogasne jedinice u Travniku Odjeljenje vatrogasne jedinice u Busovači	063-333-282	Ljubo Marković	25	Da

Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu KSB nije implementiran u cjelosti.

Poseban problem predstavlja činjenica da je samo mali broj općina formirao profesionalne vatrogasne postrojbe (Jajce, Novi Travnik, Gornji Vakuf-Uskoplje, Kiseljak i Travnik). U ostalim općinama su uglavnom formirana dobrovoljna vatrogasna društva.

6.10. Zadaci i smjernice za razvoj vatrogasnih snaga

Cilj razvoja vatrogastva je učinkovito djelovanje u provedbi preventivnih mjera zaštite od požara i eksplozija, gašenju požara i spašavanju ljudi i imovine, pružanju tehničke pomoći pri svim vrstama ugrožavanja, gašenju većih i dugotrajnijih požara (velikih šumskih požara, požari spremnika s gorivom i sl.), djelovanju pri ostalim složenijim događajima (nesreće s opasnim tvarima, elementarne nepogode, nesreće u prometu, pružanje pomoći drugim državama). Za realizaciju ciljeva razvoja bitna je izrada odgovarajuće pravne regulative te materijalna, tehnička i kadrovska podrška.

Glavni ciljevi razvoja sustava zaštite od požara i prioriteta kroz preventivno i operativno djelovanje su:

- Smanjiti broj nastalih požara,
- Smanjiti broj stradalih osoba,
- Smanjiti materijalnu štetu nastalu uslijed posrednog i neposrednog djelovanja požara,
- Unaprijediti sustav vatrogastva te redefinirati status vatrogasaca.

Smanjenje broja nastalih požara moguće je postići prvenstveno kroz preventivno djelovanje na svim razinama u kojem će vodeću ulogu imati inspekcija zaštite od požara.

Da bi se postigli zadani ciljevi potrebno je odrediti prioritete:

1. Prilikom izrade ili ažuriranja procjena ugroženosti od požara u okviru procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara za područje Kantona i općina na kantonu, pored ostalog, utvrditi potreban broj profesionalnih vatrogasaca u PVP ali i DVD-a, kako bi se pored statusa profesionalnih vatrogasaca rješavao i status DVD i dragovoljnih vatrogasaca, sukladno zakonu.
2. Kod popunjavanja PVP profesionalnim vatrogascima u općinama voditi računa o potrebi podmlađivanja sastava u onim postrojbama u kojima je starosna struktura nepovoljna. Isto se odnosi i na popunu kadrovima sa završenim VII stupnjem stručne spreme.
3. Uspostaviti sustav stručnog osposobljavanja mladih ljudi za obavljanje vatrogasne djelatnosti u Federaciji BiH sukladno Uredbi o tehničkim uvjetima koje mora zadovoljiti obrazovna ustanova u vezi sa školovanjem vatrogasaca u srednjim školama („Službene novine Federacije BiH“, broj 78/15), osigurati

njihovo zapošljavanje u profesionalnim vatrogasnim postrojbama općine, grada i kantona i podmlađivanje starosne strukture u PVP-a općina.

4. Intenzivirati aktivnosti na implementaciji podzakonskih propisa utvrđenih Zakonom o zaštiti od požara, koji se odnose na obvezu kontinuiranog stručnog obučavanja, osposobljavanja i kondicioniranja profesionalnih vatrogasaca u PVP-a u Federaciji BiH pa tako i na području kantona što podrazumijeva:
 - edukaciju kroz osnovno, srednjoškolsko i visoko obrazovanje (znanstvene institucije, fakulteti i sl.),
 - izraditi metodologije za određivanje broja i vrste vatrogasaca u vatrogasnoj postrojbi u gospodarstvu te u općinskim postrojbama sa vrstama i količinama vatrogasne opreme,
 - održavati i nabavljati potrebna materijalno-tehnička sredstva i opremu za preventivno i operativno djelovanje te provoditi uvježbavanje i edukaciju ljudskih potencijala.

7. ZAKLJUČCI IZ PROCJENE UGROŽENOSTI KSB OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA

Procjenu ugroženosti, sukladno članku 28. stavka 2. točka 2. Zakona o zaštiti i spašavanju izradila je Kantonalna uprava za civilnu zaštitu u suradnji sa kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave. Na temelju prijedloga Kantonalne uprave za civilnu zaštitu i mišljenja Kantonalnog stožera civilne zaštite, sukladno članom 4. Zakona o mjerodavnostima kantonalnih tijela KSB u oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine KSB broj 2/06 i 2/12“), Vlada KSB je razmotrila predloženu Procjenu ugroženosti i Odlukom broj: 01-11.7-2228/2022 od 24.03.2022. godine istu prihvatila i usvojila. Sukladno točki 20. Metodologije za izradu Procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća, usvojena Procjena ugroženosti podliježe obveznoj analizi najmanje jednom godišnje pri čemu se ocjenjuje potreba njenog ažuriranja.

Prostor BiH pa samim time i Kanton Središnja Bosna značajno je izložen klimatskim promjenama. Prema scenarijima, pogotovo onima koji ne predviđaju provođenje adekvatnih mjera ubalažavanja, do kraja stoljeća moguća promjena srednje godišnje temperature može dosegnuti od 2,4 do četiri stupnja više, a negativne anomalije od više desetaka posto moguće su i što se padalina tiče. Već se javljaju problemi u sektorima poljoprivrede, vodoprivrede, zdravstva, šumarstva i turizma te upravljanju vodnim resursima i zaštićenim područjima. Prema svim pokazateljima, najranjiviji sektori na klimatske promjene u BiH su poljoprivreda, vodni resursi, zdravlje ljudi, šumarstvo, biodiverzitet i osjetljivi ekosistemi.

U tom smislu obavljene su analize dugoročnih klimatskih promjena u ovim sektorima, koje su pokazale da npr. u sektoru poljoprivrede, uticaj klimatskih promjena uključuje smanjenje prinosa kao posljedicu smanjenih količina padalina i povećane stope isparavanja, potencijalno smanjenje produktivnosti domaćih životinja, učestaliju pojavu poljoprivrednih štetočina i oboljenja usjeva, te povećanu nesigurnost hrane/namirnica. Sektoru vodoprivrede prijete češće suše, pad vodostaja ljeti, češće poplave, a zdravlju povećana učestalost i ozbiljnost epidemija i pandemija tijekom toplijih zima, smrtnost povezana s toplinskim udarima, širenje tigrastog komarca i povećanje oboljenja koje prenose krpelji. Poljoprivreda i šumarstvo dvije su najvažnije gospodarske grane koje u BDP-u sudjeluju sa 12 posto, zapošljavaju 20 posto radne snage, a u budućnosti će ih ugrožavati smanjenje padalina do 50 posto, što će utjecati i na hidroenergiju. Bez adekvatnih mjera prilagodbe, ističu, moguće je da potrebe za energijom neće biti zadovoljene. Tu je i povećana učestalost i intenzitet šumskih požara, uz veći broj štetočina i mortalitet stabala većih razmjera, sve uz rizik gubitka staništa i istrebljenja vrsta zbog promjena koje utječu na eko sustave.

U Procjeni ugroženosti identificirani su sljedeći reprezentativni rizici na području Kantona Središnja Bosna: epidemije, poplave, klizanje i odronjavanje tla, potresi, veliki požari, nesreće od mina i zaostalih neeksplodiranih ubojitih sredstava, snježni nanosi i lavine, suša, tuča, mraz i niske temperature, epizootije, kalamitet biljnih bolesti i štetočina, onečišćenje zraka, vode i tla.

Navedeni rizici su prikazani u sljedećoj matrici:

Tablica 8. Matrica identificiranih rizika na području KSB

Vjerovatnoća	Vrlo visoka vjerovatnoća (5)					
	Visoka vjerovatnoća (4)		Snježni nanosi i lavine	kalamitet biljnih bolesti i štetočina, mraz i niske temperature, onečišćenje zraka, vode, tla	epidemije poplave, veliki požari, klizanje i odronjavanje tla, nesreće od mina i NUS-a	
	Prosječna vjerovatnoća (3)		Olujni vjetar	tuča (grad, led), suša, epizootije, kem. i biološko zag. zraka, vode, zemljišta i namirnica biljnog porijekla	potres/potres	

Niska vjerovatnoća (2)			nesreće prilikom transporta ekspl. i lako zap. mat., rušenje i prelijevanje brana na akumulacijama, velike nesreće u drumskom i zračnom prometu i transportu	rudarske nesreće, ekspanzije i ekspl. opasnih materija.	
Vrlo niska vjerovatnoća (1)			slijevanje tla zbog eksploatacije ruda		
Vrlo visok rizik	Ograničen (1)	Osrednji (2)	Ozbiljan (3)	Jak (4)	Kritičan (5)
Visok rizik	U t j e c a j / P o s l j e d i c e				
Prosječan rizik					
Nizak rizik					
Vrlo nizak rizik					

Procjenom ugroženosti su prepoznate moguće nesreće u odnosu na specifičnosti okoliša. To obvezuje dodatno i konkretno procjenjivanje osjetljivosti i podložnosti na sve opasnosti i rizike tih kritičnih točaka i objekata prema suvremenim standardima o sigurnosti i poduzimanje konkretnih mjera poboljšanja spremnosti i odgovora na nesreće.

Tablica 9. Vrste prirodnih i drugih nesreća

Redni broj	Vrsta opasnosti – prirodne i druge nesreće	Ugroženo područje
1.	Epidemije	Registrirane su kao učestale i s velikim negativnim učincima na području Kantona.
2.	Poplave	Posljednjih godina, intenzivno pogađaju područje KSB i nanose velike materijalne štete.
3.	Klizanje i odronjavanje tla	Ova se pojava javlja kao posljedica velikog broja uzroka, a zabilježena je posebno na području: Travnika, Jajca, Busovače, Viteza.
4.	Potresi/zemljotresi	Ovoj opasnosti i rizicima podložne su sve urbane sredine, dakle stambeni konglomerati na području Kantona.
5.	Veliki požari	To je opasnost koja se javlja skoro svake godine i koja ima brojne uzročnike.
6.	Nesreće od mina i zaostalih neeksplodiranih ubojitih sredstava	Minsko sumnjive površine nalaze se na području svih općina Kantona, izuzev Kreševa a najveće su u općinama: Donji Vakuf, Gornji Vakuf- Uskoplje, Travnik i Bugojno.

7.	Snježni nanosi i lavine	Posljednjih godina smanjen obim snježnih nanosa i lavina. Zadnja nesreća zabilježena je 2012.godine.
8.	Suša	Kao prirodna nesreća koja nanosi velike štete na ratarskim i voćarskim kulturama, zabilježena je posebno 2012. i 2015.godine.
9.	Tuča (grad, led)	Prirodna nesreća koja nastaje iznenadno i kratko traje, a njezin negativni učinak je najizraženiji na voćarskim i ratarskim kulturama (Busovača 2022.godine).
10.	Mraz i niske temperature	U našim krajevima posebno su opasni mrazevi koji se javljaju u proljeće, kada vegetacija bilja već počela i posljedice su velike štete.
11.	Epizootije	Na području Kantona umjeren rizik od zaraznih bolesti životinja sa najtežim mogućim posljedicama.
12.	Kalamitet biljnih bolesti i štetočina	Usljed klimatskih promjena, registrirani su kao učestala pojava i na ovim prostorima.
13.	Zagađenje zraka	Zagađenje zraka sve je prisutnije, posebno u urbanim naseljima kao posljedica emitiranja štetnih tvari iz industrijskih postrojenja, motornih vozila, mini toplana i domaćinstava koja za grijanje koriste fosilna goriva.
14.	Zagađenje vode	Nastaje kao rezultat sve većeg korištenja raznih opasnih materija, posebno u industriji.
15.	Zagađenje tla	Opasnost pojačana velikim brojem divljih deponija otpada, industrijskih otpada i neadekvatne uporabe kemijskih sredstava u poljoprivredni proizvodi.

U matrici rizika navedene su i druge nesreće kao što su: nesreće prilikom transporta eksplozivnih lako zapaljivih materija, rušenje i prelijevanje brana na akumulacijama, velike nesreće u cestovnom i zračnom prometu i transportu, slijeganje tla zbog eksploatacije, rudarske nesreće, ekspanzije eksplozije opasnih materija, za koje se smatra da je niska vjerovatnoća pojave ali da posljedice mogu biti ozbiljne.

7.1. Zaključci i neophodne preventivne mjere zaštite i spašavanja po pojedinim opasnostima

7.1.1. Potresi

Da bi se posljedice po ljude i materijalna dobra od pojave potresa umanjile potrebno je poduzimati preventivne mjere koje će se provoditi kroz prostorne i urbanističke planove kantona i jedinica lokalne samouprave. Pored toga, potrebno je primjenjivati odgovarajuće zakone i provedbene propise o načinu gradnje stambenih, poslovnih, industrijskih, infrastrukturnih objekata (puteva, vodovodne i kanalizacijske mreže i

sl.). Uzimajući u obzir konkretne seizmičke uvjete područja, lokalitete na kojima se grade građevine i primjenom temeljnih principa potresnog inženjerstva u projektiranju u velikoj mjeri se može izravno utjecati na smanjenje posljedica od potresa. Na temelju postojećeg stanja može se zaključiti da postojeća struktura stambenog fonda i koncentracija građevina na određenim područjima ne pruža mogućnost primjene efikasne zaštite od potresa, osim građevina građenih suvremenim otpornim konstruktivnim sustavima u većim gradovima i sl.

U slučaju nastanka potresa većih razmjera u kantonu i jedinicama lokalne samouprave, potrebno je poduzeti odgovarajuće aktivnosti koje se odnose na spašavanje ugroženih i nastradalih ljudi i materijalnih dobara, a prvenstveno organizirati potragu i spašavanje zatrpanih u ruševinama i njihovo zbrinjavanje. U ovim aktivnostima potrebno je angažirati sve raspoložive snage i sredstva za zaštitu i spašavanje uključujući i oružane snage.

Obzirom na to da će u akcijama potrage i spašavanja zatrpanih biti potrebno angažirati i druge snage i sredstva (pse tragače, specijalne instrumente za otkrivanje zatrpanih, specijalne strojeve za uklanjanje ruševina i sl.), potrebno je kroz planove zaštite i spašavanja planirati traženje pomoći od susjednih općina i kantona ili šire društvene zajednice, pa i međunarodne zajednice.

Obzirom na visoku seizmiku teritorija Bosne i Hercegovine, potrebno je inicirati da se izvrši moderniziranje i osuvremenjivanje mreže seizmičkih postaja, kako bi se obavljalo sustavno registriranje, prikupljanje, analiziranje i proučavanje seizmičkih i seizmo-tektonskih pojava (prirodni i inducirani potresi, eksplozije i gorski udari), izučavanje seizmike, seizmičke aktivnosti i učestalosti potresa, kao i definiranje seizmičkih učinaka djelovanja lokalnih i udaljenih potresa na izučavani prostor i prognoziranje njihovoga utjecaja na zemljište, vode, vodotoke i objekte.

S ciljem preventive zaštite ljudi i materijalnih dobara od ove vrste prirodne nesreće, potrebno je ažurirati karte (epicentara potresa, seizmičkog rizika, maksimalnih intenziteta), seizmoloških, seizmo-tektonskih i drugih, potrebnih za prostorno planiranje i seizmičko projektiranje i građenje.

Nositelji aktivnosti:

- Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva, zaštite okoliša, povratka i stambenih poslova,
- Zavod za urbanizam, prostorno planiranje i zaštitu kulturno-historijskog naslijeđa,
- Uprava za geodetsko-imovinske pravne poslove,
- Kantonalna uprava za civilnu zaštitu,
- Nadležne općinske službe.

7.1.2. Poplave

U slučaju poplava potrebno je:

- Osigurati sredstva i redovito održavati izgrađene objekte za zaštitu od poplava i jasno utvrditi stupanj zaštite kojega oni osiguravaju,
- Administrativnim mjerama osigurati poštivanje propisanog upravljanja i korištenja objekata i prostora u cijelosti, a koji imaju utjecaja na nastanak poplava. Pritom posebice voditi računa o stanju u širem slivnom području (kontrolirana sječa šuma i pošumljavanje, način korištenja zemljišta i način obrade, uspostavljanje odgovarajućih uvjeta vezano za vodni režim kod izgradnje bilo kojih objekata, dosljedna primjena svih predviđenih mjera, radova, postupaka kod izgradnje objekata i sl.),
- Kod izgradnje novih ili rekonstrukcije ranije izvedenih objekata za zaštitu od poplava, treba nastojati poboljšati stupanj zaštite i spašavanja,
- U područjima koji ostaju izvan zaštite (prostori predviđeni da prihvate velike vode plavljenjem - inundacioni dio riječnog korita, retenzija), kao i u prostorima koji još nisu obuhvaćeni zaštitom od poplava, izvršiti kategorizaciju i propisati namjensko korištenje. Namjenu utvrđivati prema visini štete, koja bi u vremenu korištenja prostora mogla nastati pojavom poplave - prirodne i druge nesreće,
- Stalnim i rigoroznim kontrolama provjeravati stanje, upravljanje i korištenje vode i vodoprivrednih objekata,
- U Kantonu i jedinicama lokalne samouprave osiguravati uvjete za poduzimanje mjera, kroz donošenje preventivnih i operativnih planova obrane od poplava, sukladno s odgovarajućim propisima kojima se uređuje ova oblast.

Nositelji aktivnosti:

- Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva,
- Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva, zaštite okoliša, povratka i stambenih poslova,
- Ministarstvo gospodarstva,
- Kantonalna uprava za civilnu zaštitu,
- Nadležne općinske službe.

7.1.3. Veliki požari

Zaštita i spašavanje od požara zahtijeva temeljitu rekonstrukciju u svim važnim pitanjima bitnim za kvalitetno uspostavljanje organizacije, funkcioniranja i razvoja, usklađivanje i objedinjavanje postojećih resursa u organima uprave, pravnim osobama, gospodarstvu, profesionalnim i dragovoljnim vatrogasnim postrojbama i društvima i povećanje svjesnosti o razvoju osobne i uzajamne zaštite od ovih opasnosti kod građana, u mjestu gdje žive i rade, kao dio ukupnog sustava zaštite i spašavanja. Imajući u vidu činjenicu da se za uspješnu intervenciju u veliki

požarima, eksplozijama gasova, akcidenata s opasnim tvarima mora osigurati u izuzetno kratkom roku veliki broj osposobljenih ljudi, specifičnu opremu i sredstva, koji bi po unaprijed utvrđenom planu trebali intervenirati, može se konstatirati da u KSB nema dovoljno i na optimalan način organiziranih snaga, opreme i sredstava za uspješne intervencije u ovoj vrsti prirodne i druge nesreće.

Neophodno je da MUP KSB u okviru ovlaštenja, preko inspekcije za zaštitu od požara i eksplozija i dalje kontinuirano obavlja inspekcijski nadzor svih gospodarskih subjekata koji su mogući izvor onečišćenja ili ugrožavanja okoliša.

Preventivne i druge mjere zaštite od požara su detaljno obrađene i prezentirane u Procjeni ugroženosti od požara KSB (Odluka Vlade KSB broj 01-02-385/18 od 25.05.2018. godine).

Nositelji aktivnosti:

- Ministarstvo unutarnjih poslova,
- Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva, zaštite okoliša, povratka i stambenih poslova,
- Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva,
- ŠGD Šume Središnje Bosne d.o.o. Donji Vakuf,
- Kantonalna uprava za civilnu zaštitu,
- Nadležne općinske službe.

7.1.4. Epidemije

Kod epidemija je važno:

- Rano otkrivanje izvora zaraze i puteva prenošenja zaraze,
- Prijavlivanje oboljenja,
- Osiguranje higijenski ispravne vode za piće, kao i sanitarne zaštite izvorišta i objekata za javno snabdijevanje vodom za piće,
- Uklanjanje otpadnih voda i drugih otpadnih materija na način i pod uvjetima kojima se osigurava zaštita od zagađivanja voda i zemljišta, kao i zaštita od razmnožavanja insekata i glodara,
- Održavanje sanitarno-tehničkih i higijenskih uvjeta u javnim objektima, sredstvima javnog prometa i na javnim mjestima,
- Osiguranje zdravstvene ispravnosti životnih namirnica i sanitarno-tehničkih i higijenskih uvjeta za njihovu proizvodnju i promet,
- Vršenje dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije u naseljenim mjestima, na javnim površinama, u sredstvima javnog prometa, objektima za proizvodnju i promet životnih namirnica i drugim javnim objektima,
- Izolacija, prijevoz i liječenje oboljelih osoba,
- Zdravstvena edukacija stanovništva,

- Zdravstveni nadzor nad uposlenim i drugim osobama i nad kliconošama,
- Imunizacija, seroprofilaksa i hemoprofilaksa,
- Karantin,
- Otvaranje privremenih bolnica u slučaju epidemija većih razmjera,
- Mobilizacija zdravstvenih i drugih ustanova i građana, poslovnih i drugih objekata, transportnih sredstava,
- Zabrana prodaje i uništavanja određenih namirnica,
- Zabrana okupljanja u školama, kinima, kazalištima, vrtićima, sportskim dvoranama,
- Zabrana kretanja u zaraženom ili ugroženom području,
- Zabrana prometa pojedinih roba.

Nositelji aktivnosti:

- Ministarstvo zdravstva i socijalne politike,
- Zavod za javno zdravstvo KSB,
- Zdravstvene ustanove,
- Kantonalna uprava za civilnu zaštitu,
- Nadležne općinske službe.

7.1.5. Epizootije

- Provođenje mjera na ranom otkrivanju i sprječavanju pojava, zaraznih, parazitskih i drugih oboljenja i osiguranje pravovremenog angažiranja snaga i sredstava na zaštiti zdravlja životinja, a time i zdravlja ljudi,
- Kontinuirano praćenje stanje zdravlja ljudi i životinja na području Kantona preko Ministarstva zdravstva i socijalne politike, Zavoda za javno zdravstvo i Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva,
- Osiguranje opremljenosti veterinarskih stanica lijekovima i sredstvima za zaštitu zdravlja životinja,
- Kontinuirano podizanje svijesti građana o mogućim rizicima i mjerama prevencije, kao i postupcima za brzo reagovanje i izvještavanje, kao i vršenje stalnih obuka i edukacija,
- Izrada planova za rješavanje hitnih i kriznih situacija i uspostavljanje fondova za njihovo provođenje, a u skladu sa odredbama legislative na snazi,
- Uspostavljanje bolje međusektorske komunikacije i suradnje,
- Osiguranje izvora financiranja za oporavak od kriznih situacija,
- Osiguranje praćenja rezidua u živim životinjama i proizvodima životinjskog porijekla.

Nositelji aktivnosti:

- Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva,
- Ministarstvo zdravstva i socijalne politike,
- Zavod za javno zdravstvo KSB,
- Veterinarske ustanove,
- Kantonalna uprava za civilnu zaštitu,
- Nadležne općinske službe.

7.1.6. Odranjavanje, klizanje i slijeganje tla

Posljedice od nastanka klizišta ili općenito od pokreta stijenske mase ili tla na padinama, mogu se umanjiti na sljedeće načine:

- Identifikacijom područja u kojima je velika vjerojatnost od nastanka klizišta,
- Dizajniranjem nagiba padine ili izgradnjom inženjerskih struktura koje će pomoći u održanju stabilnosti padina: pošumljavanjem, uređenjem i održavanjem vodotoka i bujičnjaka,
- Edukacijom ljudi u potencijalno opasnim područjima na moguće posljedice od nastanka klizišta,
- Kontrolom klizišta, nakon što je proces pokreta mase na padini već započeo (projektiranje i izgradnja potpornih zidova koji moraju uvijek imati odgovarajuću drenažu, opterećenje padine, izgradnja horizontalnih drenova - rupa koje će odvoditi vodu iz padina). Postoji i kemijsko rješenje - da se u tlo ubrizgavaju kemijske supstance koje povećavaju koheziju tla. Površinske vode se rješavaju obodnim kanalima, a podzemne horizontalnim ili kosim bušotinama koje će odvoditi vodu iz padine),
- Izradom katastra klizišta u općinama Jajce, Travnik, Vitez i Busovača. Stalno praćenje katastra klizišta i uvezivanje katastra klizišta u jedinstven informacijski sustav na razini KSB,
- Izradom inženjersko - geološke karte (1:25.000) na području KSB, na kojoj su registrirana područja sa nestabilnom strukturom zemljišta,
- Osiguranjem finansijskih sredstava u proračunima općina za saniranje najprioritetnijih klizišta, posebice onih koji ugrožavaju stambene i infrastrukturne objekte,
- Zabranom izgradnje stambenih, infrastrukturnih i građevinskih objekata na područjima koja su evidentirana kao klizišta, kao i na područjima u blizini rudnika za površinsku i jamsku eksploataciju uglja i drugih mineralnih sirovina,
- Inspekcijom kontrolom radi zabrane nekontrolirane sječe šuma.

Nositelji aktivnosti:

- Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva, zaštite okoliša, povratka i stambenih poslova,
- Ministarstvo gospodarstva,
- Zavod za urbanizam, prostorno planiranje i zaštitu kulturno-historijskog naslijeđa,
- Uprava za geodetsko-imovinske pravne poslove,
- Kantonalna uprava za civilnu zaštitu,
- Nadležne općinske službe.

7.1.7. Visoki snijeg i snježni nanosi

- Izraditi općinske planove i program za zimsko održavanje lokalnih puteva i gradskih prometnica, kao i planove za zimsko održavanje magistralnih i regionalnih puteva,
- Opremiti i osposobiti općinske službe i komunalna poduzeća za zimsko održavanje putova.
- Nabaviti i održavati neophodne strojeve i opremu za uklanjanje snijega sa putova, te osigurati dovoljne količine posipnog materijala za putove,
- Pripremiti općinske službe civilne zaštite i druge strukture civilne zaštite, posebno stožer i povjerenike civilne zaštite u MZ, za obavljanje zadataka iz nadležnosti civilne zaštite za vrijeme visokog snijega i snježnih padalina,
- Obavještavati, na najprikladniji način, stanovništvo i vlasnike poslovnih i drugih objekata o potrebi izvršavanja zakonske obveze uklanjanja snijega sa prilaza navedenim objektima,
- Konituirano vršiti opremanje i obučavanje kantonalne Službe za zaštitu i spašavanje s visina.

Nositelji aktivnosti:

- Kantonalna Direkcija za ceste.
- JP Ceste FBiH,
- Kantonalna uprava za civilnu zaštitu,
- Nadležne općinske službe.

7.1.8. Suša

- Provođenjem preventivnih mjera od nastanka štete od suše velikih razmjera koje mogu ugroziti ljude i materijalna dobra, treba osigurati smanjenje gubitaka u vodovodnim sustavima, rekonstrukcijom i bržim protokom kroz sustav,

- Uvođenjem novih tehnologija u proizvodnim procesima, smanjiti potrebu za dodatnim količinama vode uz istovremeno poboljšanje kvaliteta korištene i ispuštane vode (veliki industrijski potrošači, navodnjavanje),
- Osigurati dovoljne količine vode za navodnjavanje obradivih površina, čime bi bili stvoreni uvjeti za intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju,
- Zahvatanje dodatnih količina voda iz raspoloživih ili pripremljenih novih izvorišta, poboljšati snabdjevenost stanovništva kroz već obuhvaćene javne vodovode i proširivanjem istih na veći broj naselja u kojima je došlo do smanjenja dotoka u rezervoare,
- Štititi i razvijati postojeća izvorišta i pronalaziti nova, radi osiguranja dodatnih količina vode u ugroženim područjima,
- Vršiti prihvat i kaptažu velikih voda, kada ih ima i stavljati ih na raspolaganje u uvjetima potrebe, putem izgradnje umjetnih akumulacija čime se pored proizvodnje električne energije stvaraju i uvjeti za razvoj turizma, vrši zaštita od poplava nizvodnog područja, osigurava voda za navodnjavanje,
- Planirati i osigurati transport vode cisternama za potrebe najugroženijih potrošača, za što je potrebno sustavno nabavljati i čuvati dovoljan broj transportnih sredstava.

Nositelji aktivnosti:

- Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva,
- Kantonalna uprava za civilnu zaštitu,
- Nadležne općinske službe.

7.1.9. Tuča/grad

- Izraditi planove za izgradnju sustava za protugradnu obranu i redovito održavati sustav za protugradnu odbranu, posebice u područjima sa razvijenom poljoprivredom i voćarstvom,
- Poduzimati sve neophodne mjere zaštite u poljoprivredi i voćarstvu, u cilju zaštite od grada,
- Opremati i osposobiti meteorološke stanice u općinama za prognozu vremena.

Nositelji aktivnosti:

- Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva,
- Kantonalna uprava za civilnu zaštitu,
- Nadležne općinske službe.

7.1.10. Kalamitet biljnih bolesti i štetočina

- Stalno praćenje meteoroloških uvjeta (temperatura, vlažnost zraka, količina padalina) kao i drugih pokazatelja bitnih za pojavu biljnih bolesti i štetočina,

- Uzimanje uzoraka zemljišta, provođenje higijenskog tretmana skladišta, prostorija za preradu i čuvanje biljaka putem nadležnih službi i poduzeća u oblasti poljoprivrede,
- Stalna kontrola uređaja za preradu bilja i kontroliranje uporabe sredstava za zaštitu bilja,
- Provođenje preventivnih mjera zaštite, odnosno gospodarenje šumama na način jačanja stabilnosti šumskih ekosistema,
- Osiguranje provođenja šumskog reda, blagovremenog vršenja sanitarnih sječa,
- Zbrinjavanja i uklanjanja zaražene drvne mase iz šume prije nego što bi se šume mogle ugroziti prekomjernim razmnožavanjem insekata i širenja uzročnika biljnih bolesti ili drugih štetnih organizama,
- U slučaju pojave značajnijeg prisustva štetnih insekata u šumama, neizostavno i blagovremeno provoditi sve raspoložive mjere na sanaciji i zaštiti šuma.

Nositelji aktivnosti:

- Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva,
- ŠGD Šume Središnje Bosne d.o.o Donji Vakuf,
- Kantonalna uprava za civilnu zaštitu,
- Nadležne općinske službe.

7.1.11. Rizik od mina i neeksplozivnih ubojnih sredstava (NUS)

- Provesti sve aktivnosti iz Strategije protu-minskih akcija, u funkciji smanjenja rizične površine radi omogućavanja ekonomske osnove održivog povratka i stabilnog sigurnog okruženja,
- Razviti sve oblike prevencije o minskim opasnostima u organima vlasti i svjesnosti kod građana,
- Stalno upozoravati stanovništvo na opasnost od zaostalih mina, minsko-eksplozivnih i neeksplozivnih ubojnih sredstava putem svih vrsta usmenih, pisanih i elektronskih medija,
- Educirati stanovništvo s posebnim akcentom na edukaciju u obrazovnim ustanovama,
- Obilježavati kontaminirane zone odgovarajućim znacima (minska polja).

Nositelji aktivnosti:

- Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva, zaštite okoliša, povratka i stam. poslova,
- Centar za uklanjanje mina u BiH Regionalni ured Travnik,
- Ministarstvo unutarnjih poslova,
- Kantonalna uprava za civilnu zaštitu,
- Nadležne općinske službe.

7.1.12. Radiološko - kemijsko i biološko zagađenje zraka, vode i zemljišta

- Procjenom ugroženosti utvrđene su moguće posljedice po ljude i materijalna dobra od RKB agenasa. U cilju preventivne zaštite potrebno je inicirati donošenje zakonskih i provedbenih propisa na državnoj razini koji trebaju biti usklađeni sa međunarodnim konvencijama i propisima Evropske unije iz oblasti jonizirajućeg i nejonizirajućeg zračenja, iz oblasti sigurnosnog postupanja sa kemikalijama i druge provedbene propise,
- Poduzimati sve mjere inspekcijskog nadzora i kontrole kvaliteta vode, zraka, zemljišta i namirnica biljnog i životinjskog podrijetla,
- Instalirati sustave kontrolnih postaja za monitoring kvaliteta zraka i vode u vodotocima,
- Poduzimati sve zakonom predviđene, preventivne i zaštitne mjere kod rada sa radioaktivnim izotopima, u institucijama iz oblasti zdravstva, naučno-istraživačkog rada i školstva,
- Realizirati zakonom propisana kontrolna mjerenja radioaktivnog zračenja u atmosferi, vodi i namirnicama biljnog i životinjskog podrijetla,
- Redovito kontrolirati higijensku ispravnost vode za piće u gradskim i lokalnim vodovodima, te javnim česmama, bunarima, izvorištima i drugim individualnim vodnim objektima,
- Redovito vršiti inspekcijski nadzor i kontrolu kvaliteta namirnica biljnog i životinjskog podrijetla,
- Poštovati ekološke norme kod izdavanja okolinske suglasnosti za rad industrijskih, termoenergetskih i drugih gospodarskih poduzeća, ugostiteljskih objekata, benzinskih crpki, kemijskih čistionica i drugih zanatskih radnji, sa aspekta zaštite od zagađivanja zraka, vodotoka i zemljišta,
- Vršiti inspekcijski nadzor i poduzimati zakonom predviđene sankcije kod odlaganja otpadnog materijala na "divljim" deponijama,
- Educirati stanovništvo o potrebi očuvanja ekološki čistog životnog okoliša,
- Neophodno je da KSB i općine donesu dugoročne programe i godišnje planove izgradnje i održavanja javnih skloništa i zaklona, odnosno da prilagode druge zaštitne objekte za sklanjanje na svom području, sukladno važećim propisima iz oblasti prostornog uređenja i zaštite i spašavanja.

Nositelji aktivnosti:

- Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva, zaštite okoliša, povratka i stambenih poslova,
- Ministarstvo gospodarstva,
- Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva,
- Zavod za javno zdravstvo,
- Kantonalna uprava za civilnu zaštitu,
- Nadležne općinske službe.

7.1.13. Rušenje ili prelijevanje brana na akumulacijama

Imajući u vidu činjenicu da do rušenja brana može doći u slučaju katastrofalnih potresa (u seizmički nestabilnim područjima), zatim u slučajevima naknadnih slijeganja, gubljenja konstruktivno-nosivih osobina tla u zoni brane i akumulacije i u ratnim djelovanjima, nameću se sljedeći zaključci:

- Prilikom izgradnje novih brana i vodo-zaštitnih nasipa provoditi striktnu primjenu propisa, pravila i tehničkih normativa u vezi s branama, a odnose se na:
 - Tehničke propise za projektiranje i građenje brana,
 - Naputke za tehnička osmatranja visokih brana,
 - Pravilnike o tehničkim normativima za seizmičko osmatranje visokih brana.
- Na objektima koji su već izgrađeni i u funkciji, izraditi studije stanja i stabilnosti brana na svim vodotocima gdje su ove izgrađene ili se planiraju graditi, te provesti i druge aktivnosti koje utječu na sigurnost brana, kao što su:
 - Fizikalna (izvidnička - vizualna i optičkim instrumentima) osmatranja,
 - Geodetska osmatranja,
 - Seizmološka osmatranja.
- Za sve vodo-akumulacije treba izraditi studije utjecaja plavnog vala (primarnog i sekundarnog) na ljude i materijalna dobra u zahvatu vodotoka koji bi mogli biti zahvaćeni tim valom. Pored toga, izraditi planove uzbunjivanja, evakuacije ljudi i materijalnih dobara, te obilježiti kote plavnog vala (PV).
- Sačiniti studiju preventivnog upozoravanja ljudi na opasnost od plavnog vala, odnosno poplave kroz instaliranje automatskih mjernih postaja i dojavljivača vodostaja na svim većim vodotocima i nizvodno od brana.

Nositelji aktivnosti:

- Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva, zaštite okoliša, povratka i stambenih poslova,
- Ministarstvo gospodarstva,
- Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva,
- Kantonalna uprava za civilnu zaštitu,
- Nadležne općinske službe.

7.1.14. Ekspanzije i eksplozije plinova i opasnih materija

- Osigurati potrebne uvjete i mjere za sigurno rukovanje opasnim tvarima u proizvodnji i prometu, skladištenju, odnosno deponiranju i uništavanju opasnih tvari.

- Osigurati stručne kadrove i opremanje svih objekata kemijske, petrokemijske, farmaceutske industrije i druge, tehničkim sredstvima za automatsku dojavu požara, detektorima eksploziva, stabilnim instalacijama za gašenje požara, sredstvima osobne i kolektivne zaštite.
- Neophodno je da MUP KSB u okviru ovlaštenja, preko inspekcije za zaštitu od požara i eksplozija i dalje kontinuirano obavlja inspekcijski nadzor svih gospodarskih subjekata koji su mogući izvor onečišćenja ili ugrožavanja okoliša.

Nositelji aktivnosti:

- Ministarstvo unutarnjih poslova,
- Ministarstvo gospodarstva,
- Kantonalna uprava za civilnu zaštitu.

7.1.15. Velike nesreće u cestovnom prometu

- Sukladno materijalnim mogućnostima redovito održavati putnu mrežu na magistralnim i regionalnim putevima, a prilikom izgradnje novih prometnica pridržavati se tehničkih normativa,
- Pooštriti primjenu i provedbu propisa koji reguliraju tehničku ispravnost motornih vozila i priključnih sredstava, a po potrebi izvršiti dogradnju istih.

Nositelji aktivnosti:

- Ministarstvo unutarnjih poslova,
- Kantonalna direkcija za ceste,
- JP Ceste FBiH,
- Kantonalna uprava za civilnu zaštitu.

7.1.16. Rudarske nesreće

Ulaganje sa ciljem poboljšanja sigurnosnih uvjeta u rudarskim kapacitetima (površinski kop rudnika u Gračanici i jamski kopovi u rudniku Bila) je najbolja i najsigurnija preventivna mjera. Posebna preventivna zaštita poduzima se u slučajevima nastanka eksplozija metana, prodora plinova (ugljični dioksid) te i produkata gorenja plinova i ugljena nakon eksplozije metana i ugljene prašine i ugljičnog monoksida koji se javlja kao produkt jamskih požara.

Da ne bi došlo do ovakvih i sličnih situacija u rudnicima se vrše odgovarajuće procjene stanja ugroženosti rudnika od eksplozija te se poduzimaju preventivne mjere zaštite.

Rudnici raspolažu odgovarajućim Planovima zaštite i spašavanja. Posebno mjesto u provođenju zaštite i spašavanja imaju rudarske inspekcije koje vrše kontrolu sigurnosti na rudarskim radilištima, sukladno sa Zakonom o rudarstvu i drugim pozitivnim zakonskim propisima.

Posebice treba osigurati visoku razinu:

- Funkcioniranja zaštitnih uređaja na plinove i štetne tvari,
- Osposobljenosti i uvježbanosti uposlenih u rudnicima na uporabu zaštitne opreme kao i uvježbanost spasilačkih ekipa.

Nositelji aktivnosti:

- Ministarstvo gospodarstva,
- Rudnici na području kantona,
- Kantonalna uprava za civilnu zaštitu,
- Nadležne općinske službe.

8. ZAŠTITA KULTURNO-POVIJESNOG I PRIRODNOG NASLIJEĐA

Preporuke zaštite kulturno-povijesnog i prirodnog naslijeđa:

- Programima razvoja na svim razinama vlasti, treba nametnuti obvezu nositeljima planiranja zaštite i spašavanja, da kroz svoje akcijske planove planiraju sredstva i za zaštitu kulturno-povijesnog i prirodnog naslijeđa, a kroz planove zaštite i spašavanja i obvezu određivanje snaga i sredstava za eventualno spašavanje tih dobara,
- Potrebno je izraditi digitalnu bazu podataka za Kanton, s ucrtanim rizicima i opasnostima za sve objekte kulturne i prirodne baštine po zonama i ažurirati je nakon svakog novog proglašenja spomenika kulture,
- Izraditi studiju o stanju kulturno - povijesnog i prirodnog naslijeđa (porušeni, djelomično porušeni, zapušteni, obnovljeni objekti i sl.), te vršiti ažuriranje stanja tih objekata godišnje,
- Kontinuirano educirati konzervatorske i restauratorske stručnjake s aspekta primjene novih saznanja i tehnoloških rješenja obnove objekata kulturne baštine u svijetu.

Nositelji aktivnosti:

- Zavod za urbanizam, prostorno planiranje i zaštitu kulturno-historijskog naslijeđa,
- Kantonalna uprava za civilnu zaštitu,
- Nadležne općinske službe.

9. ZAKLJUČCI IZ PROCJENE UGROŽENOSTI OD POŽARA KSB

Pravne osobe na području Kantona Središnja Bosna ne provode u potpunosti propisane mjere zaštite od požara u skladu sa Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu te podzakonskim aktima, posebno u dijelu instaliranja, održavanja i ispitivanja stabilnih sustava za dojavu i gašenje požara, uređaja i instalacija u „Ex“ izvedbi, gromobranskih i električnih instalacija.

Hidrantska mreža za gašenje požara u određenim naseljima na području Kantona nije zadovoljavajuća.

Hidrantska mreža nije u potpunosti usklađena s važećim propisima, a pravne osobe koje se bave djelatnošću vodosnabdijevanja nisu napravile registar hidrantske mreže s ucrtanim položajima hidranata, tako da isti nemaju niti vatrogasne postrojbe. Preporučuje se ugradnja aktivnih sustava zaštite od požara a prevashodno sustava za ranu dojavu požara i curenja eksplozivnih plinova na svim objektima od posebnog značaja za Kanton, te njihovo povezivanje sa tehničkim centrom za nadzor preventivnih sustava za dojavu od požara i tehnoloških eksplozija, u cilju ranog uzbuđivanja i ubrzane intervencije vatrogasnih postrojbi.

U periodu proljeće - jesen veliki dio šumskog područja Kantona je ugrožen jer se vrši paljenje korova na poljoprivrednim zemljištima i u neposrednoj blizini istih. Zaštita od požara u šumama, na šumskom i poljoprivrednom zemljištu nije u potpunosti organizirana niti se provodi u skladu sa propisima. Sudionici u provođenju zaštite od požara ne provode kontinuirano upozoravanje javnosti na postojeće opasnosti od nastajanja požara i opasnosti za nastajanje velike materijalne štete uslijed požara.

Preventivni pristup problematici zaštite od požara je veoma bitan sa aspekta podizanja ukupne protupožarne svijesti svih građana Kantona, a posebno mlađih generacija, koje su statistički gledano najčešći uzročnici namjernih i nenamjernih požara. Ovakav pristup po evropskom modelu bitno smanjuje ukupni rizik od nastajanja požara, čime se smanjuje broj vatrogasnih intervencija na godišnjem nivou.

Plansko-organizacijske mjere su ključan faktor u preventivnoj borbi protiv požara, jer se prvo studioznom procjenom prepoznaju potencijalne krizne tačke za nastajanje eventualnih požara, a zatim se planiraju preventivne opće mjere zaštite od požara koje smanjuju mogućnost njegovog nastanka, odnosno u slučaju nastanka omogućavaju brzu i efikasnu intervenciju vatrogasnih postrojbi.

Organiziranost vatrogasnih postrojbi je drugi ključan faktor u smanjenju ukupne nastale požarne štete, jer dobro opremljene vatrogasne postrojbe brzo dolaze na mjesto požarnog incidenta i profesionalnim pristupom reaguju u najefikasnijoj mjeri u cilju gašenja požara.

Zaštitu od požara, kao mjeru i specifičan podsistem zaštite i spašavanja, potrebno je na osnovu preporuka i standarda EU, uspostaviti i ojačati na svim nivoima, kao funkciju operativnih poslova uz kontrolne/inspekcijske mehanizme sa jasno definiranim nadležnostima. Prevenciju nesreća treba učiniti sastavnim dijelom politika planova i strategija ekonomskog razvoja. U cilju ispunjenja kriterija opće sigurnosti i sigurnosti građana, kao najvišeg javnog interesa, potrebno je poduzeti značajne korake integrisanja vladinog, nevladinog i privatnog sektora u cjelinu i osigurati oslonac sustava na naučno istraživački rad i „know-how“ u oblasti sigurnosti. Na osnovu prikaza postojećeg stanja i stručne obrade podataka može se zaključiti da će se provođenjem prijedloga organizacijskih i tehničkih mjera, opasnost od nastajanja i širenja požara svesti na najmanji mogući nivo.

Nositelji aktivnosti:

- Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva,
- Ministarstvo unutarnjih poslova,
- Kantonalna uprava za civilnu zaštitu,
- ŠGD Šume Središnje Bosne d.o.o. Donji Vakuf,
- Gospodarski subjekti,
- Nadležne općinske službe,
- Vatrogasne postrojbe i DVD.

10. OBVEZE KANTONALNIH TIJELA UPRAVE I DRUGIH TIJELA VLASTI U ZAŠTITI I SPAŠAVANJU

Obveze kantonalnih ministarstava i drugih tijela Kantona, u oblasti zaštite i spašavanja sadržane su u članku 5. Zakona o nadležnostima kantonalnih tijela vlasti Kantona Središnja Bosna u području zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, a odnose se osobito na poduzimanje sljedećih aktivnosti u okviru svojega djelokruga:

- Organiziranje, planiranje i osiguranje provođenja preventivnih mjera zaštite za zaštitu uposlenika, materijalnih sredstava i objekata koje koriste u svom radu,
- Sudjelovanje u izradi Procjene ugroženosti, Programu razvoja i Planu zaštite i spašavanja Kantona,
- Provođenje mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara iz svoje oblasti, a naročito mjere koje zapovjedi Kantonalni stožer civilne zaštite, a koje se odnose na angažiranje službi zaštite i spašavanja, gospodarskih društava i drugih pravnih osoba u zaštiti i spašavanju,
- Izvješćuju Kantonalnu upravu za civilnu zaštitu o podacima koji su od značaja za planiranje, organiziranje i provođenje zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara iz nadležnosti Kantona,
- Sudjeluju u izradi elaborata za izvođenje zajedničkih i samostalnih vježbi zaštite i spašavanja,

- Vršte i druge poslove u oblasti zaštite i spašavanja sukladno Zakonu, drugim propisima i općim aktima.

11. PRIJEDLOG MJERA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA, SNAGA I SREDSTAVA ZA GOSPODARSKA DRUŠTVA I DRUGE PRAVNE OSOBE

Sukladno članku 32. Zakona, Gospodarska društva i druge pravne osobe u Kantonu (u daljem tekstu: Pravne osobe), koje obavljaju djelatnosti iz područja: zdravstva, veterinarstva, stambenih i komunalnih poslova, vodoprivrede, šumarstva, poljoprivrede, kemijske i petrokemijske industrije, rudarstva, građevinarstva, transporta, opskrbe, ugostiteljstva, vatrogastva, ekologije i drugih područja u kojima se obavljaju djelatnosti od značaja za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća dužna su organizirati i provoditi poslove zaštite i spašavanja, sukladno Zakonu i drugim pratećim propisima.

U izvršenju navedenih poslova, pravne osobe provode odgovarajuće pripreme, donose i razrađuju planove zaštite i spašavanja za svoje djelovanje u zaštiti i spašavanju, osiguravaju MTS za provođenje mjera zaštite i spašavanja i organiziraju postrojbe i povjerenike CZ, opremaju te postrojbe i povjerenike potrebnom opremom i sredstvima i osposobljavaju ih za njihovo sudjelovanje u zaštiti i spašavanju.

Tijekom vođenja akcija zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća pravne osobe su dužne provoditi odluku nadležnog Stožera civilne zaštite koji upravlja akcijama zaštite i spašavanja na području na kojem se nalaze objekti tih pravnih subjekata.

Sve pravne osobe koje su vlasnici poslovnih objekata i stambenih zgrada odgovorne su za provođenje propisanih mjera zaštite i spašavanja i moraju nabaviti i držati u funkcionalnom stanju potrebna sredstva i opremu za zaštitu i spašavanje, te službi CZ općine i povjereniku CZ dati podatke o objektima i korisnicima i stanju sredstava i opreme namijenjene za potrebe CZ.

12. SUDJELOVANJE NEVLADINIH ORGANIZACIJA I UDRUGA U ZAŠTITI I SPAŠAVANJU

Na području Kantona djeluje više nevladinih organizacija i udruga koje sudjeluju u poslovima: osiguranje veza, poduzimanje preventivnih mjera, sprečavanju smanjenja ili otklanjanja posljedica u slučaju nesreća, edukacije stanovništva i slično:

- Vatrogasna društva u svim općinama na Kantonu,
- Kantonalni i dvanaest općinskih organizacija crvenog križa,
- Radio klub u Travniku, Donjem Vakufu,
- Radio klub „Krak“ Kreševo i radio klub „E7EJC“ Jajce,

- Gorska služba spašavanja u Travniku, Gornjem Vakufu - Uskoplju, Busovači i Jajcu i Vitezu,
- Ekološki pokreti i udruge,
- Planinarska društva,
- Rafting klubovi,
- Udruge sportskih ribolovaca,
- Humanitarne organizacije i dr.

U situacijama prirodnih i drugih nesreća, Kantonalni Crveni križ i općinske organizacije Crvenog križa obavljaju posebne zadatke, sukladno važećim propisima.

Suradnja između Kantonalne uprave za civilnu zaštitu i Kantonalnog Crvenog križa uređena je "Sporazumom o međusobnoj suradnji u ostvarivanju zadataka u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća" broj:01-44-137/2011 od 23.12.2011. godine.

13. SUDJELOVANJE ORUŽANIH SNAGA BIH U ZAŠTITI I SPAŠAVANJU

Angažiranje Oružanih snaga Bosne i Hercegovine na pružanju pomoći civilnim organima u reagiranju na prirodne ili druge nesreće vrši se u skladu sa Zakonom o obrani Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj: 88/05), Okvirnim Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih ili drugih nesreća u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“ broj 50/08), Sporazumom između Ministarstva sigurnosti BiH i Ministarstva obrane BiH u pružanju pomoći u reagovanju na prirodne i druge nesreće Sarajevo, svibanj 2009.god.) te Pravilnikom o pružanju vojne pomoći civilnim organima u reagiranju na prirodne i druge katastrofe i nesreće ("Službeni glasnik BiH" broj: 34/18).

Da bi se uopće mogle angažirati Oružane snage BiH, neophodno je da se ispune sljedeći uvjeti:

1. Da je na određenom području Federacije BiH nastala neka od prirodnih nesreća ili druga nesreća većih razmjera,
2. Da snage i sredstva civilne zaštite i druge snage i sredstva koja su angažirana na zaštiti ljudi i materijalnih dobara nisu dovoljna da osiguraju efikasnu zaštitu i spašavanje na ugroženom području i
3. Da će se angažiranjem Oružanih snaga BiH smanjiti posljedice prirodne ili druge nesreće.

Oružane snage Bosne i Hercegovine se mogu angažirati u sljedećim fazama organizacije i odgovora na prirodne ili druge nesreće:

1. Faza upozoravanja,
2. Faza uzbunjivanja i angažiranja resursa pomoći,

3. Faza procjena i izvođenja operacija,
4. Faza prestanka angažmana snaga pomoći.

- Civilna i vojna tijela prosuđuju situaciju i razmjenjuju standardne obrasce komuniciranja usljed prirodne nesreće.
- Obavijest o nesreći (Privitak 1.SOP*-a razmjenjuje se odmah po nastanku nesreće, popunjava nadležni civilni organ.
- Zahtjev za pomoć OS BiH (Privitak 2.SOP-a razmjenjuje se nakon što su iscrpljeni civilni resursi, popunjava nadležno civilno tijelo - Služba za CZ.
- Prihvatanje zahtjeva za pomoć OS BiH (Privitak 3.SOP)
- Dnevno situacijski izvještaj (Privitak 4.SOP-a), popunjava nadležno civilno tijelo u suradnji sa nadležnim zapovjednikom vojne jedinice.

Zahtjev za angažiranje oružanih snaga za potrebe općine podnosi Općinski stožer civilne zaštite Kantonalnom stožeru civilne zaštite, nakon čega Kantonalni stožer CZ prosljeđuje zahtjev Vladi Federacije BiH ili Federalnom stožeru CZ. Komandant Federalnog stožera civilne zaštite zahtjev za pomoć dostavlja Ministarstvu sigurnosti BiH na propisanom obrascu. Nakon što razmotri zahtjev, ministar sigurnosti BiH podnosi zahtjev ministru obrane BiH. Ministar obrane BiH na bazi zaprimljenog zahtjeva, traži od Predsjedništva BiH ovlaštenje za angažiranje Oružanih snaga BiH na pružanju pomoći civilnim organima u reagiranju na prirodne ili druge nesreće.

Po dobijanju ovlaštenja izdaje naređenje za angažiranje oružanih snaga. Za sve vrijeme angažiranja pripadnika i postrojbi Oružanih snaga BiH, istima komanduje nadređeni starješina. Ministarstvo sigurnosti BiH utvrđuje odgovarajući civilni organ kojem će biti odgovorni angažirani pripadnici i postrojbe Oružanih snaga BiH za vrijeme angažiranja u akcijama zaštite i spašavanja.

14. SURADNJA SA SUSJEDNIM KANTONIMA I REPUBLIKOM SRPSKOM

U slučaju nastanka prirodne i druge nesreće na području Kantona, Kantonalni stožer civilne zaštite ima mogućnost, nakon što Vlada KSB proglasi stanje prirodne ili druge nesreće, zatražiti od drugih kantona i Republike Srpske pomoć putem Federalnog stožera civilne zaštite, kao i pomoć FUCZ ali samo pod uvjetom da su općine i Kanton iscrpili sve resurse i mogućnosti za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara.

15. MEĐUNARODNA POMOĆ U SLUČAJU PRIRODNIH I DRUGIH NEPOGODA

Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine nadležno je da poduzima sve mjere i postupke ostvarivanja međunarodne suradnje iz područja zaštite i spašavanja, odnosno civilne zaštite. Na državnoj razini doneseni su sljedeći propisi kojima se pored ostalih pitanja reguliraju i pitanja primanja i davanja međunarodne pomoći u zaštiti i spašavanju: Naputak o načinu i postupku prelaska državne granice prilikom primanja i /ili upućivanja međunarodne pomoći u zaštiti i spašavanju („Službeni glasnik BiH“ broj 56/09) i Naputak za međuresornu koordinaciju prilikom primanja, upućivanja i tranzita međunarodne pomoći u zaštiti i spašavanju („Službeni glasnik BiH“ broj 77/13). Također, potpisan je i Sporazum o suradnji Ministarstva obrane BiH i Ministarstva sigurnosti o pružanju pomoći u reagovanju na prirodne i druge nesreće (Sarajevo, svibanj 2009.god.).

Pored toga Bosna i Hercegovina je potpisala sporazume i memorandume sa sljedećim organizacijama i državama:

- Memorandum o razumijevanju o olakšavanju vitalnog civilnog prekograničnog transporta NATO/EAPC (2010.god.),
- Memorandum o razumijevanju između BiH i Republike Turske (2011. god.),
- Sporazum između Vijeća Ministara i Vlade Republike Srbije o suradnji u zaštiti od katastrofa (2011.god.),
- Sporazum između Vijeća Ministara i Vlade Republike Hrvatske u zaštiti od prirodnih i civilizacijskih katastrofa (2012.god.),
- Sporazum između Vijeća Ministara i Vlade Republike Makedonije o suradnji u zaštiti od prirodnih katastrofa (2012.god.),
- Memorandum o razumijevanju između Ministarstva BiH - Ministarstvo sigurnosti BiH sektor za zaštitu i spašavanje i Vijeća ministara Republike Italije - odsjek za civilnu zaštitu (2012.god.),
- Memorandum o razumijevanju između BiH i Republike Albanije o upravljanju u slučaju nesreća (2012.god),
- Memorandum o namjeri suradnje u oblasti sprečavanja elementarnih nepogoda i industrijskih katastrofa te uklanjanje njihovih posljedica između Ministarstva Ruske Federacije za pitanja civilne zaštite, vanredne situacije i uklanjanje posljedica elementarnih nepogoda i Ministarstva sigurnosti BiH (2014.god.),
- Sporazum o pristupanju Bosne i Hercegovine Mehanizmu civilne zaštite Europske Unije potpisan je 06.09.2022.godine u Sarajevu, a isti je stupio na snagu 01.01.2023.godine.,
- Mehanizam civilne zaštite EU ima za cilj jačanje saradnje između 27 zemalja EU i 7 država članica (Island, Norveška, Srbija, Sjeverna Makedonija, Crna Gora, Turska, i sada i Bosna i Hercegovina) u oblasti civilne zaštite radi unapređenja prevencije, pripravnosti i odgovora na katastrofe,

- Punopravno članstvo Bosne i Hercegovine u Mehanizmu će doprinijeti boljoj regionalnoj spremnosti EU za vanredne situacije i jačanju kapaciteta za spašavanje.
- Kada hitna situacija prevaziđe mogućnosti jedne zemlje u EU i šire, ta zemlja može zatražiti pomoć putem Mehanizma. Evropska komisija ima ključnu ulogu u koordinaciji odgovora na katastrofe širom svijeta.
Od svog osnivanja 2001. godine, Mehanizam civilne zaštite EU odgovorio je na skoro 600 zahtjeva za pomoć unutar i izvan EU.
- Zajednički pristup dodatno omogućava koncentraciju stručnosti i kapaciteta interventnih službi, izbjegava dupliranje kod pružanja pomoći i osigurava da pomoć bude adekvatna potrebama onih koji su pogođeni. Udruživanje kapaciteta i sposobnosti civilne zaštite omogućava snažniji i koherentniji kolektivni odgovor.
- Mehanizam također pomaže u koordinaciji aktivnosti koje nacionalne vlasti poduzimaju na pripravnosti i prevenciji katastrofa i doprinosi razmjeni najboljih praksi. Olakšava kontinuirani razvoj viših zajedničkih standarda, te omogućava timovima da bolje razumiju različite pristupe i rade naizmjenično kada dođe do katastrofe.

16. STRATEŠKI CILJEVI I PROJEKTI RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA SA AKCIONIM PLANOM

1. STRATEŠKI CILJEVI I PROJEKTI RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

U cilju razvoja sustava civilne zaštite koji će moći odgovoriti na posljedice sve učestalijih katastrofa, odnosno jačanja preventivnih mjera, ali i sustavnih organizacijskih i razvojnih rješenja neophodno je odrediti prioritete i mjere za svaki strateški cilj razvoja.

Strateški cilj 1: Izgraditi i osnažiti sustav civilne zaštite i zaštite od požara i vatrogastva, uz poštivanje europske prakse kroz Mehanizam EU za civilnu zaštitu.

Prioriteti:

- 1.1. Poboljšanje postojećeg normativno-pravnog okvira zaštite i spašavanja te zaštite od požara,
- 1.2. Ojačati interresorno djelovanje kantonalnih tijela uprave u oblasti zaštite i spašavanja u cilju smanjenja rizika od katastrofa,
- 1.3. Poticati svijest građana o opasnostima od prirodnih i drugih nesreća i o njihovoj ulozi u sustavu zaštite i spašavanja,
- 1.4. Razvijanje volonterstva kao ključnog resursa za jačanje otpornosti zajednice na katastrofe.

Mjere:

- 1.1.1. Potpora usklađivanju i implementaciji normativno-pravnom okviru zaštite i spašavanja u skladu s praksom EU,
- 1.1.2. Usvojiti jedinstvenu terminologiju koja se odnosi na smanjenje rizika od katastrofa (UNISDR terminologiju),
- 1.2.1. Izrada Strategije za smanjenje rizika od katastrofa KSB/SBK,
- 1.3.1. Organizovanje edukativnih radionica, izrada brošura i priručnika o opasnostima od prirodnih i drugih nesreća, medijska kampanja,
- 1.4.1. Omogućiti prijavu volontera i sačiniti bazu podatak s ciljem angažiranje u kriznim situacijama.

Strateški cilj 2: Modernizirati i ojačati ljudske i materijalne kapacitete sustava zaštite i spašavanja,

Prioriteti:

- 2.1. Uspostava informacijsko-komunikacijskog sustava civilne zaštite,
 - 2.2. Osiguranje uvjeta za kontinuiranu obuku struktura civilne zaštite,
 - 2.3. Reorganizacija i proširenje postojećih kantonalnih službi za zaštitu i spašavanje,
 - 2.4. Poboljšanje osposobljenosti i opremljenosti vatrogasnih postrojbi,
 - 2.5. Modernizacija protupožarnih kapaciteta putem resc EU služba za spašavanje.
-
- 2.1.1. Razvoj i modernizacija informacijsko-komunikacijskog sustava civilne zaštite (digitalni sustav radio-veza, sustav za uzbunjivanje, sustav prikupljanja podataka, predviđanje i procjena rizika, mapiranje rizika od katastrofa te podaci o kapacitetima odgovora),
 - 2.2.1. Rekonstrukcija i opremanje Edukacijskog centra za obuku struktura civilne zaštite,
 - 2.3.1. Razvitak postojećih i izgradnja novih kapaciteta službi za zaštitu i spašavanje,
 - 2.4.1. Opremanje i obučavanje vatrogasnih postrojbi,
 - 2.5.1. Potpora modernizaciji vozila i materijalno - tehničkih sredstava vatrogasnih postrojbi.

Strateški cilj 3: Povećati otpornost Kantona na rizike od prirodnih i drugih nesreća i katastrofa kroz provođenje preventivnih mjera.

Prioriteti:

- 3.1. Unapređenje i jačanje kapaciteta za otpornost Kantona na rizike od poplava, potresa, klizišta, požara, zagađenosti zraka, vode i tla te očuvanju kulturno - povijesnog i prirodnog naslijeđa,
- 3.2. Sufinanciranje općinskih projekata u provođenju preventivnih mjera zaštite i spašavanja.

Mjere:

- 3.1.1. Uspostavljanje baze podataka sa mapama reprezentativnih rizika od prirodnih i drugih nesreća na području KSB i podacima o kapacitetima odgovora te ugroženosti kulturno-povijesnog i prirodnog naslijeđa (poplave, potresi, klizišta, veliki požari, minsko sumnjive površine i dr.),
- 3.1.2. Upravljanje podacima o prirodnim i drugim nesrećama,
- 3.2.1. Unaprijediti sufinansiranje projekata iz oblasti zaštite i spašavanja.

Strateški ciljevi iz Programa razvoja će se implementirati kroz provođenje multisektorskih projekata i projekata Kantonalne uprave za civilnu zaštitu. I pored toga što su sva kantonalna ministarstva i tijela uprave imala mogućnost dostaviti projektne ideje, samo nekoliko ministarstava, uprava i zavoda dostavilo je iste.

Oni su, zajedno sa projektima Kantonalne uprave za CZ, prikazani u narednim tabelama.

Tablica 10. Strateški cilj 1: Izgraditi i osnažiti sustav civilne zaštite i zaštite od požara i vatrogastva, uz poštivanje europske prakse kroz Mehanizam EU za civilnu zaštitu

Veza sa strateškim ciljem	Izgraditi i osnažiti sustav civilne zaštite i zaštite od požara i vatrogastva, uz poštivanje europske prakse kroz Mehanizam EU za civilnu zaštitu.		
Prioritet	1.2. Ojačati interesorno djelovanje kantonalnih tijela uprave u oblasti zaštite i spašavanja u cilju smanjenja rizika od katastrofa		
Naziv mjere	1.2.1. Izrada Strategije za smanjenja rizika od katastrofa SBK/KSB		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Prikupljanje i analiza podataka u cilju smanjenja rizika od katastrofa Kroz interesorno djelovanje svih kantonalnih institucija, planirati projekte za smanjenje rizika od katastrofa		
Strateški projekti	1.	Strategija za smanjenje rizika od katastrofa SBK/KSB	
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori (izlaznog rezultata i krajnjeg rezultata)	Polazne vrijednosti 2018.- 2023.god.	Ciljne vrijednosti 2029. god.
	Uspostavljena infrastruktura za dugoročno praćenje reprezentativnih rizika	NE	DA
	Iznos utrošenih sredstava iz proračuna kantona za financiranje otklajanja posljedica od prirodnih i drugih nesreća.	2.000.000 KM	600.000 KM
	Usvajanjem Strategije ostvaruju se preduvjeti za pristupanje EU fondovima.	0,00 KM	2.000.000 KM
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Povećana otpornost Kantona na rizike od katastrofa u skladu sa 4 osnovna prioriteta Sendai okvira Uspostavljena Platforma za smanjenje rizika od katastrofa Uspostavljena infrastruktura za dugoročno praćenje reprezentativnih rizika Ojačani kapaciteti zaštite i spašavanja		

Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 7.000 KM Izvor: 7.000 KM (iz Proračuna Kantona i namjenskih sredstava)
Period implementacije mjere	2024. godinu
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu
Nosioci mjere	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu, resorna ministarstva i druga tijela uprave
Ciljne grupe	Nadležne institucije, stanovništvo

Tablica 11. Strateški cilj 1: Izgraditi i osnažiti sustav civilne zaštite i zaštite od požara i vatrogarstva, uz poštivanje europske prakse kroz Mehanizam EU za civilnu zaštitu

Veza sa strateškim ciljem	Izgraditi i osnažiti sustav civilne zaštite i zaštite od požara i vatrogarstva, uz poštivanje europske prakse kroz Mehanizam EU za civilnu zaštitu		
Prioritet	1.4. Razvijanje volonterstva kao ključnog resursa za jačanje otpornosti zajednice na katastrofe		
Naziv mjere	1.4.1. Omogućiti prijavu volontera i sačiniti bazu podataka s ciljem angažiranja u kriznim situacijama		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	<ul style="list-style-type: none"> - medijska promocija volonterizma u civilnoj zaštiti - raspisivanje javnog poziva za prijavu volontera - izrada web aplikacije za prijavu volontera uz osiguranje odgovarajućeg servera - uspostava registra volontera 		
Strateški projekti	1.	Uspostavljanje mreže volontera u civilnoj zaštiti na području KSB/SBK	
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori (izlaznog rezultata i krajnjeg rezultata)		Polazne vrijednosti 2023.god.
	Uspostavljena mreža volontera		0 - (nema) volontera CZ
	Povećan broj registriranih ljudskih kapaciteta u odgovoru na prirodne i druge nesreće.		1429
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	<ul style="list-style-type: none"> - veći stupanj sigurnosti građana od prirodnih i drugih nesreća - ojačan sustav zaštite i spašavanja 		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 10.000 KM Izvor: Proračun Kantona i namjenskih sredstava		
Period implementacije mjere	2026.godina		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu		
Nosioci mjere	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu		
Ciljne grupe	Građani KSB/SBK		

Tablica 12. Strateški cilj 2: Modernizirati i ojačati ljudske i materijalne kapacitete sustava zaštite i spašavanja

Veza sa strateškim ciljem	Modernizirati i ojačati ljudske i materijalne kapacitete sustava zaštite i spašavanja,			
Prioritet	2.1. Uspostava informacijsko-komunikacijskog sustava civilne zaštite			
Naziv mjere	2.1.1. Razvoj i modernizacija informacijsko - komunikacijskog sustava civilne zaštite (digitalni sustav radio-veza, sustav za uzbunjivanje, sustav prikupljanja podataka o mogućim prirodnim i drugim nesrećama te podataka o kapacitetima odgovora).			
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	<ul style="list-style-type: none"> - nabava i uspostava digitalne radio veze na području KSB - uspostava e-baze podataka o kapacitetima za odgovor na prirodne i druge nesreće - uspostava e-baze podataka o protupožarnoj zaštiti i vatrogasnim postrojbama - obuka uposlenika KUCZ za uporabu sustava i e-baza 			
Strateški projekti	1.	Digitalizacija informacijsko - komunikacijskog sustava operativnih centara na području KSB/SBK		
	2.	Formiranje e - baza podataka o kapacitetima za odgovor na prirodne i druge nesreće i e-baze podataka o protivpožarnoj zaštiti i vatrogasnim postrojbama		
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori (izlaznog rezultata i krajnjeg rezultata)		Polazne vrijednosti 2023.god.	Ciljne vrijednosti 2029.god.
	Uspostavljen informacijsko-komunikacijski sustav radio veza		0	13
	e-baza podataka		0	1
	Obuka na godišnjem nivou		0	6
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	<ul style="list-style-type: none"> - ostvarena pokrivenost radio-mrežom u cilju bržeg reagiranja na prirodne i druge nesreće - unaprijeđena analiza i upravljanje podacima o svim potencijalnim rizicima, ranjivostima i kapacitetima odgovora - povećan stupanj educiranosti i osposobljenosti uposlenika KUCZ - povećana otpornost Kantona na rizike nastale od prirodnih nesreća i požara 			
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 600. 000 KM (1. PROJEKAT 400.000 KM, 2. PROJEKAT 200.000 KM) Izvor: 400. 000 KM (namjenska sredstva i sredstva iz Proračuna) i 200.000 KM iz vanjskih izvora (EU fondovi i dr.)			
Period implementacije mjere	2024.- 2027.god.			
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu			
Nosioci mjere	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu, općinske službe za civilnu zaštitu te vatrogasne postrojbe			
Ciljne grupe	Strukture zaštite i spašavanja i građani			

Tablica 13. Strateški cilj 2: Modernizirati i ojačati ljudske i materijalne kapacitete sustava zaštite i spašavanja

Veza sa strateškim ciljem	Modernizirati i ojačati ljudske i materijalne kapacitete sustava zaštite i spašavanja			
Prioritet	2.2. Osiguranje uvjete za kontinuiranu obuku struktura civilne zaštite			
Naziv mjere	2.2.1. Rekonstrukcija i opremanje Edukacijskog centra za obuku struktura civilne zaštite			
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	<ul style="list-style-type: none"> - Kroz izgradnju Edukacijskog centra unaprijediti funkcionalnost postojećeg objekta, obzirom na činjenicu da i sam objekat i sama lokacija objekta ima potencijala kao mjesto za edukaciju. - Kroz kontinuiranu edukaciju u namjenski izgrađenom objektu za te svrhe bit će omogućena veća sposobnost kako kantonalnih, tako i općinskih struktura civilne zaštite u velikim nesrećama i katastrofama. 			
Strateški projekti	1.	Formiranje edukacijskog centra za obuku struktura civilne zaštite		
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori (izlaznog rezultata i krajnjeg rezultata)		Polazne vrijednosti 2023.god.	Ciljne vrijednosti 2029. god.
	Broj pripradnika struktura CZ obuhvaćen obukom		25	250
	Broj službi zaštite i spašavanja		4	16
	Broj edukacijskih centara za obuku struktura civilne zaštite		0	1
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	<ul style="list-style-type: none"> - Veći broj osposobljenih pripadnika struktura civilne zaštite - Veći stepen sigurnosti građana od prirodnih i drugih nesreća - Povećana otpornost Kantona na rizike nastale od prirodnih i drugih nesreća - Smanjeni potencijalni negativni efekti na ljude i materijalna dobra čime se sredstva realociraju sa pozicija namijenjenih za otklanjanje posljedica od prirodnih i drugih nesreća na razvojne projekte 			
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 250.000 KM Izvor: 150.000 KM iz proračuna Kantona (namjenska sredstva i sredstva Proračuna) i 100.000 KM iz vanjskih izvora (EU fondovi i dr.)			
Period implementacije mjere	2025 - 2028.god.			
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu			
Nosioci mjere	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu i resorna ministarstva			
Ciljne grupe	Strukture zaštite i spašavanja i stanovništvo			

Tablica 14. Strateški cilj 2: Modernizirati i ojačati ljudske i materijalne kapacitete sustava zaštite i spašavanja

Veza sa strateškim ciljem	Modernizirati i ojačati ljudske i materijalne kapacitete sustava zaštite i spašavanja			
Prioritet	2.3. Reorganizacija i proširenje postojećih kantonalnih službi za zaštitu i spašavanje			
Naziv mjere	2.3.1. Razvitak postojećih i izgradnja novih kapaciteta službi za zaštitu i spašavanje			
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	<ul style="list-style-type: none"> - izvršiti reorganizaciju i proširenje postojećih kantonalnih službi za zaštitu i spašavanje u cilju efikasnijeg odgovora na prirodne i druge nesreće (sjedište službi na više lokacija) - nabava opreme i materijalno-tehničkih sredstava za potrebe službi - kontinuirano vršiti reviziju materijalnih formacija - redovito vršiti obuku i provjeru osposobljenosti pripadnika službi 			
Strateški projekti	1.	Uspostavljanje i opremanje timova civilne zaštite za samostalno djelovanje u odgovoru na prirodne i druge nesreće		
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori (izlaznog rezultata i krajnjeg rezultata)		Polazne vrijednosti 2023.god.	Ciljne vrijednosti 2029. god.
	Broj pripadnika službi		108	200
	Broj organiziranih obuka		2	10
	Financijska vrijednost nabavljene opreme u periodu 2018.-2023.god.		300.000	960.000
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	<ul style="list-style-type: none"> - Veći broj osposobljenih pripadnika kantonalnih službi zaštite i spašavanja - Bolja opremljenost materijalno-tehničkim sredstvima - Poboľšana efikasnost djelovanja kantonalnih službi zaštite i spašavanja - Povećana mobilnost službi - Veći stupanj sigurnosti građana od prirodnih i drugih nesreća 			
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 960.000 KM Izvor : 660.000 KM (namjenska sredstva i sredstva iz Proračuna) i 300.000 KM iz vanjskih izvora (EU fondovi i dr.)			
Period implementacije mjere	2024.- 2029.god.			
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu			
Nosioci mjere	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu;Ured za javne nabave			
Ciljne grupe	Kantonalne službe za zaštitu i spašavanja i udruženja građana			

Tablica 15. Strateški cilj 2.: Modernizirati i ojačati ljudske i materijalne kapacitete sustava zaštite i spašavanja

Veza sa strateškim ciljem	Modernizirati i ojačati ljudske i materijalne kapacitete sustava zaštite i spašavanja		
Prioritet	2.4. Poboljšanje osposobljenosti i opremljenosti vatrogasnih postrojbi		
Naziv mjere	2.4.1. Opremanje i obučavanje vatrogasnih postrojbi		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	<ul style="list-style-type: none"> - Nabavka neophodnih vozila i materijalo - tehničkih sredstava - Obuka vatrogasaca za uporabu nabavljene opreme i materijalno - tehničkih sredstava 		
Strateški projekti	1.	Sufinanciranje opremanja dobrovoljnih i profesionalnih vatrogasnih jedinica na području KSB	
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori (izlaznog rezultata i krajnjeg rezultata)		Polazne vrijednosti 2023. god.
	Iznos izdvojenih sredstava za financiranje nabave vozila i materijalno - tehničkih sredstava za profesionalne vatrogasne postrojbe iz Proračuna KSB		-
	Broj organiziranih obuka vatrogasaca za korištenje novih materijalno - tehničkih sredstava		-
			Ciljne vrijednosti 2029. god.
			300.000 KM
			Sukladno nabavci MTS
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	<ul style="list-style-type: none"> - smanjeni potencijalni negativni efekti požara na ljude i materijalna dobra - brže i efikasnije djelovanje u akcijama gašenja požara na području Kantona 		
Indikativna financijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 300.000 KM Izvor : 300.000 KM (namjenska sredstva i sredstva iz Proračuna)		
Period implementacije mjere	2024. - 2029. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu		
Nosioci mjere	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu Općinske službe za civilnu zaštitu i vatrogasne postrojbe		
Ciljne grupe	Vatrogasne postrojbe i građani		

Tablica 16. Strateški cilj 3: Povećati otpornost Kantona na rizike od prirodnih i drugih nesreća i katastrofa kroz provođenje preventivnih mjera

Veza sa strateškim ciljem	Povećati otpornost Kantona na rizike od prirodnih i drugih nesreća i katastrofa kroz provođenje preventivnih mjera.			
Prioritet	3.1. Unapređenje i jačanje kapaciteta za otpornost Kantona na rizike od poplava, potresa, klizišta, te očuvanje kulturno - povijesnog i prirodnog nasljeđa			
Naziv mjere	3.1.1. Uspostavljanje baze podataka sa mapama reprezentativnih rizika od prirodnih i drugih nesreća na području KSB i podacima o kapacitetima odgovora (poplave, potresi, klizišta veliki požari, minsko - sumnjive površine i dr.)			
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	<ul style="list-style-type: none"> - prikupljanje podataka o prirodnim i drugim nesrećama - prikupljanje podataka o ugroženosti kulturno - povijesnog nasljeđa - procjene prostornih rizika - analiza prikupljenih podataka - nabavka potrebne opreme 			
Strateški projekti	1.	Formiranje baze podataka potrebnih za procjene rizika, mapiranje rizika od prirodnih i drugih nesreća kao i procjenu šteta		
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori (izlaznog rezultata i krajnjeg rezultata)		Polazne vrijednosti 2023. god.	Ciljne vrijednosti 2029. god.
	Broj baza		0	1
	Umreženost podataka sa općinama		0	12
	Umreženost sa mjerodavnim ministarstvima i drugim tijelima uprave		0	8
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	<ul style="list-style-type: none"> - povećanje dostupnosti i razmjene podataka - veći stupanj sigurnosti građana, materijalnih dobara i kulturno-povijesnog i prirodnog naslijeđa na području KSB 			
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 230.000,00 KM Izvor: 180.000,00 KM iz proračuna Kantona (namjenska sredstva i sredstva iz Proračuna) i 50.000 KM iz vanjskih izvora (EU fondovi i dr.)			
Period implementacije mjere	2025.- 2028. godine			
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu			
Nosioci mjere	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu, Kantonalna uprava za geodetske i imovinsko - pravne poslove, Zavod za urbanizam prostorno planiranje i zaštitu kulturno historijskih naslijeđa, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva, zaštite okoliša, povratka i stambenih poslova, Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva			
Ciljne grupe	Općine s područja Kantona			

Tablica 17. Strateški cilj 3: Povećati otpornost Kantona na rizike od prirodnih i drugih nesreća i katastrofa kroz provođenje preventivnih mjera

Veza sa strateškim ciljem	Povećati otpornost Kantona na rizike od prirodnih i drugih nesreća i katastrofa kroz provođenje preventivnih mjera.		
Prioritet	3.2. Sufinanciranje općinskih projekata u provođenju preventivnih mjera zaštite i spašavanja		
Naziv mjere	3.2.1. Unaprijediti sufinanciranje projekata iz oblasti zaštite i spašavanja		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	<ul style="list-style-type: none"> - lociranje divljih deponija uz vodotoke - unošenje lokacija na mape - aktivnosti na saniranju i čišćenju divljih deponija 		
Strateški projekti	1.	Mapiranje i saniranje divljih deponija otpada uz vodotoke na području KSB	
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori (izlaznog rezultata i krajnjeg rezultata)		Polazne vrijednosti 2023.god.
	Mapa divljih deponija otpada uz riječne tokove		0
	Broj Interresornih aktivnosti na saniranju divljih deponija uz vodotoke		0
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	- povećana sigurnost odnosno smanjen stupanj opasnosti od poplava i negativan uticaj na zagađenje okoliša		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 500.000,00 KM Izvor: 300.000,00 KM iz proračuna Kantona i 200.000,00 KM iz općinskih izvora i iz vanjskih izvora (EU fondovi i dr.)		
Period implementacije mjere	2026.- 2027.godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu		
Nosioci mjere	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu, Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva, zaštite okoliša, povratka i stambenih poslova, općine		
Ciljne grupe	građani		

17.REALIZIRANJE PROJEKATA

Realiziranje interesornih i resornih projekata planirano je u akcinom planu.

Za svaki projekat u akcinom planu je precizirano koja je institucija odgovorna za koordinaciju implementacije, tko su nositelji, te vremenski i finansijski okvir za realiziranje.

Neophodno je da sva ministarstva i druga tijela uprave na razini Kantona izrade detaljan akcioni plan za realiziranje zacrtanih projekata iz njihovog resora.

AKCIONI PLAN SA FINACIJSKIM OKVIROM ZA SPROVOĐENJE PROGRAMA RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA ZA RAZDOBLJE OD 2024.- 2029.GODINE

Redni broj	Naziv projekta	Institucija odgovorna za koordinaciju	Nosioci mjere	Godine realizacije	Potrebna financijska sredstva i izvor sredstava
1.	Izrada Strategije za smanjenja rizika od katastrofa	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu, resorna ministarstva i druga tijela uprave	2024.	Iznos: 7.000,00 KM Izvor: 7.000,00 KM (iz proračuna kantona i namjenskih sredstava)
2.	Uspostavljanje mreže volontera u civilnoj zaštiti na području KSB/SBK	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu	2026.	Iznos: 10.000,00 KM Izvor: Iz proračuna kantona i namjenskih sredstava
3.	Digitalizacija informacijsko-komunikacijskog sustava operativnih centara na području KSB/SBK	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu, općinske službe za civilnu zaštitu te vatrogasne postrojbe	2024. - 2025.	Iznos: 400.000,00 KM Izvor: 300.000,00 KM (iz proračuna kantona i namjenskih sredstava) te 150.000,00 KM iz vanjskih izvora (EU fondovi i dr.)
4.	Formiranje e-baza podataka o kapacitetima na odgovor na prirodne i druge nesreće i e-baze podataka o protupožarnoj zaštiti i vatrogasnim postrojbama	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu, općinske službe za civilnu zaštitu te vatrogasne postrojbe	2025. - 2027.	Iznos: 200.000,00 KM Izvor: 150.000,00 KM (iz proračuna kantona i namjenskih sredstava) te 50.000,00 KM iz vanjskih izvora (EU fondovi i dr.)
5.	Formiranje edukacijskog centra za obuku struktura civilne zaštite	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu i resorna ministarstva	2025. - 2028.	Iznos: 250.000,00 KM Izvor: 150.000,00 KM (iz proračuna kantona i namjenskih sredstava) te 100.000,00 KM iz vanjskih izvora (EU fondovi i dr.)
6.	Uspostavljanje i opremanje timova civilne zaštite za samostalno djelovanje u odgovoru za prirodne i druge nesreće	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu i Ured za javne nabavke	2024. - 2029.	Iznos: 960.000,00 KM Izvor: 660.000,00 KM (iz proračuna kantona i namjenskih sredstava) te 300.000,00 KM iz vanjskih izvora (EU fondovi i dr.)
7.	Sufinanciranje opremanja dobrovoljnih i profesionalnih vatrogasnih jedinica na području KSB	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu, Općinske službe za civilnu zaštitu i vatrogasne postrojbe	2024. - 2029.	Iznos: 300.000,00 KM Izvor: 300.000,00 KM (iz proračuna kantona i namjenskih sredstava)
8.	Formiranje baze podataka potrebnih za procjenu rizika, mapiranje rizika od prirodnih i drugih nesreća kao i procjenu šteta	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu, Kantonalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva, zaštite okoliša, povratka i stambenih poslova, Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	2025. - 2028.	Iznos: 230.000,00 KM Izvor: 180.000,00 KM (iz proračuna kantona i namjenskih sredstava) te 50.000,00 KM iz vanjskih izvora (EU fondovi i dr.)
9.	Mapiranje i saniranje divljih deponija otpada uz vodotoke na području KSB	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu	Kantonalna uprava za civilnu zaštitu, Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva, zaštite okoliša, povratka i stambenih poslova, općine	2026. - 2027.	Iznos: 500.000,00 KM Izvor: 300.000,00 KM iz proračuna Kantona i 200.000,00 KM iz općinskih izvora i iz vanjskih izvora (EU fondovi i dr.)
10.					UKUPNO: Iznos: 2.857.000,00 KM Izvor: 2.007.000,00 KM (iz proračuna kantona i namjenskih sredstava) te 850.000,00 KM iz vanjskih izvora (EU fondovi i dr.)

Tablica 18. Aktivnosti/ projekti kojima se realizira Program razvoja

Redni broj i naziv programa (mjere) ¹ (prenosi se iz tablice A1):												
1.2.1. Izrada Strategije za smanjenje rizika od katastrofa KSB												
Naziv strateškog dokumenta, oznaka strateškog cilja, prioriteta i mjere koja je preuzeta kao program:												
Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u KSB za razdoblje 2024. - 2029.; SC 1.; P 1.2.; M 1.2.1.												
Naziv aktivnosti/projekta	Rok izvršenja	Očekivani rezultat aktivnosti/projekta	Nositelj (najmanji organizacijski)	PJI ²	Usvaja se ³ (Da/Ne)	Izvori i iznosi planiranih sredstava u KM						
						Izvori	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
1. Strategija za smanjenja rizika od katastrofa KSB	Prosinac 2024.	Povećana otpornost Kantona na rizike od katastrofa u skladu sa 4 osnovna prioriteta Sendai okvira - uspostavljena Platforma za smanjenje rizika od katastrofa - uspostavljena infrastruktura za dugoročno praćenje reprezentativnih rizika - ojačani kapaciteti zaštite i spašavanja	Svi odjeli KUCZ	-	DA	10 - Opći prihodi i primitci	7.000	-	-	-	-	-
						30 - Namjenski prihodi	-	-	-	-	-	-
						40 - Donacije	-	-	-	-	-	-
						50 - Primljeni tekući transferi	-	-	-	-	-	-
						60 - Primljeni kapitalni transferi	-	-	-	-	-	-
						Ukupno	7.000	0	0	0	0	0
Ukupno za program (mjeru) 1.2.1.						7.000	0	0	0	0	0	

Redni broj i naziv programa (mjere) ¹ (prenosi se iz tablice A1):												
1.4.1. Omogućiti prijavu volontera i sačiniti bazu podataka s ciljem angažiranja u kriznim situacijama												
Naziv strateškog dokumenta, oznaka strateškog cilja, prioriteta i mjere koja je preuzeta kao program:												
Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u KSB za razdoblje 2024. - 2029.; SC 1.; P 1.4.; M 1.4.1.												
Naziv aktivnosti/projekta	Rok izvršenja	Očekivani rezultat aktivnosti/projekta	Nositelj (najmanji organizacijski)	PJI ²	Usvaja se ³ (Da/Ne)	Izvori i iznosi planiranih sredstava u KM						
						Izvori	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
2. Uspostavljanje mreže volontera u civilnoj zaštiti na području KSB	Prosinac 2026.	Veći stupanj sigurnosti građana od prirodnih i drugih nesreća Ojačan sustav zaštite i spašavanja	Svi odjeli KUCZ	-	NE	10 - Opći prihodi i	-	-	10.000	-	-	-
						30 - Namjenski prihodi	-	-	-	-	-	-
						40 - Donacije	-	-	-	-	-	-
						50 - Primljeni tekući transferi	-	-	-	-	-	-
						60 - Primljeni kapitalni transferi	-	-	-	-	-	-
						Ukupno	0	0	10.000	0	0	0
Ukupno za program (mjeru) 1.4.1.						0	0	10.000	0	0	0	

Redni broj i naziv programa (mjere) ¹ (prenosi se iz tablice A1):												
2.1.1. Razvoj i modernizacija informacijsko-komunikacijskog sustava civilne zaštite												
Naziv strateškog dokumenta, oznaka strateškog cilja, prioriteta i mjere koja je preuzeta kao program:												
Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u KSB za razdoblje 2024. - 2029.; SC 2.; P 2.1.; M 2.1.1.												
Naziv aktivnosti/projekta	Rok izvršenja	Očekivani rezultat aktivnosti/projekta	Nositelj (najmanji organizacijski)	PJI ²	Usvaja se ³ (Da/Ne)	Izvori i iznosi planiranih sredstava u KM						
						Izvori	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
3. Digitalizacija informacijsko-komunikacijskog sustava operativnih centara na području KSB	Prosinac 2027.	Ostvarena pokrivenost radio-mrežom u cilju bržeg reagiranja na prirodne i druge nesreće Unaprijeđena analiza i upravljanje podacima o svim potencijalnim rizicima, ranjivostima i kapacitetima odgovora	Svi odjeli KUCZ	-	NE	10 - Opći prihodi i	-	-	-	-	-	-
						30 - Namjenski prihodi	150.000	50.000	50.000	-	-	-
						40 - Donacije	-	-	-	-	-	-
						50 - Primljeni tekući transferi	-	-	-	-	-	-
						60 - Primljeni kapitalni transferi	-	-	100.000	50.000	-	-
						Ukupno	150.000	50.000	150.000	50.000	0	0
4. Formiranje e-baze podataka o kapacitetima na odgovor na prirodne i druge nesreće i e-baze podataka o protivpožarnoj zaštiti i vatrogasnim postrojbama	Prosinac 2027.	Povećan stupanj educiranosti i osposobljenosti uposlenika KUCZ Povećana otpornost Kantona na rizike nastale od prirodnih nesreća i požara	Svi odjeli KUCZ	-	NE	10 - Opći prihodi i	-	-	-	-	-	-
						30 - Namjenski prihodi	-	100.000	50.000	-	-	-
						40 - Donacije	-	-	-	-	-	-
						50 - Primljeni tekući transferi	-	-	-	-	-	-
						60 - Primljeni kapitalni transferi	-	-	-	50.000	-	-
						Ukupno	0	100.000	50.000	50.000	0	0
Ukupno za program (mjeru) 2.1.1.						150.000	150.000	200.000	100.000	0	0	

Redni broj i naziv programa (mjere) ¹ (prenosi se iz tablice A1):												
2.2.1. Rekonstrukcija i opremanje Edukacijskog centra za obuku struktura civilne zaštite												
Naziv strateškog dokumenta, oznaka strateškog cilja, prioriteta i mjere koja je preuzeta kao program:												
Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u KSB za razdoblje 2024. - 2029.; SC2; P.2.2; M 2.2.1.												
Naziv aktivnosti/projekta	Rok izvršenja	Očekivani rezultat aktivnosti/projekta	Nositelj (najmanji organizacijski)	PJI ²	Usvaja se ³ (Da/Ne)	Izvori i iznosi planiranih sredstava u KM						
						Izvori	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
5. Formiranje edukacijskog centra za obuku struktura civilne zaštite	Prosinac 2028.	Veći broj osposobljenih pripadnika struktura civilne zaštite -Veći stepen sigurnosti građana od prirodnih i drugih nesreća -Povećana otpornost Kantona na rizike nastale od prirodnih i drugih nesreća -Smanjeni potencijalni negativni efekti na ljude i materijalna dobra čime se sredstva realociraju sa pozicija namijenjenih za otklanjanje posljedica od prirodnih i drugih nesreća na razvojne projekte.	Svi odjeli KUCZ	-	NE	10 - Opći prihodi i primitci	50.000	50.000			50.000	
						30 - Namjenski prihodi	-	-	-	-	-	-
						40 - Donacije	-	-	-	-	-	-
						50 - Primljeni tekući transferi	-	-	-	-	-	-
						60 - Primljeni kapitalni transferi	-	-	50.000	50.000	-	-
						Ukupno	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	0
Ukupno za program (mjera) 2.2.1.						10 - Opći prihodi i primitci	50.000	50.000	0	0	50.000	0
						30 - Namjenski prihodi	0	0	0	0	0	0
						40 - Donacije	0	0	0	0	0	0
						50 - Primljeni tekući transferi	0	0	0	0	0	0
						60 - Primljeni kapitalni transferi	0	0	50.000	50.000	0	0
						Ukupno	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	0

Redni broj i naziv programa (mjere) ¹ (prenosi se iz tablice A1):												
2.3.1. Razvitak postojećih i izgradnja novih kapaciteta službi za zaštitu i spašavanje												
Naziv strateškog dokumenta, oznaka strateškog cilja, prioriteta i mjere koja je preuzeta kao program:												
Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u KSB za razdoblje 2024. - 2029.; SC2; P 2.3; M 2.3.1.												
Naziv aktivnosti/projekta	Rok izvršenja	Očekivani rezultat aktivnosti/projekta	Nositelj (najmanji organizacijski)	PJI ²	Usvaja se ³ (Da/Ne)	Izvori i iznosi planiranih sredstava u KM						
						Izvori	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
6. Uspostavljanje i opremanje timova civilne zaštite za samostalno djelovanje u odgovoru na prirodne i druge nesreće	Prosinac 2029.	Veći broj osposobljenih pripadnika kantonalnih službi zaštite i spašavanja -Bolja opremljenost materijalno-tehničkim sredstvima -Poboljšana efikasnost djelovanja kantonalnih službi zaštite i	Svi odjeli KUCZ	-	NE	10 - Opći prihodi i	-	-	-	-	-	-
						30 - Namjenski prihodi	100.000	80.000	150.000	100.000	100.000	40.000
						30 - Namjenski prihodi	-	40.000	50.000			
						60 - Primljeni kapitalni transferi	-	-	-	60.000	60.000	60.000
						60 - Primljeni kapitalni transferi	-	-	-	40.000	40.000	40.000
						Ukupno	100.000	120.000	200.000	200.000	200.000	140.000
Ukupno za program (mjera) 2.3.1.						10 - Opći prihodi i	0	0	0	0	0	0
						30 - Namjenski prihodi	100.000	80.000	150.000	100.000	100.000	40.000
						40 - Donacije	0	40.000	50.000	0	0	0
						50 - Primljeni tekući transferi	0	0	0	60.000	60.000	60.000
						60 - Primljeni kapitalni transferi	0	0	0	40.000	40.000	40.000
						Ukupno	100.000	120.000	200.000	200.000	200.000	140.000

Redni broj i naziv programa (mjere) ¹ (prenosi se iz tablice A1):												
2.4.1. Opremanje i obučavanje												
Naziv strateškog dokumenta, oznaka strateškog cilja, prioriteta i mjere koja je preuzeta kao program:												
Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u KSB za razdoblje 2024. - 2029.; SC 2; P 2.4.; M 2.4.1.												
Naziv aktivnosti/projekta	Rok izvršenja	Očekivani rezultat aktivnosti/projekta	Nositelj (najmanji organizacijski)	PJI ²	Usvaja se ³ (Da/Ne)	Izvori i iznosi planiranih sredstava u KM						
						Izvori	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
7. Sufinanciranje opremanja dobrovoljnih i profesionalnih vatrogasnih jedinica na području KSB	Prosinac 2029.	Smanjeni potencijalni negativni efekti požara na ljude i materijalna dobra -Brže i efikasnije djelovanje u akcijama gašenja požara na području Kantona	Svi odjeli KUCZ	-	NE	10 - Opći prihodi i	-	-	-	-	-	-
						30 - Namjenski prihodi	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
						40 - Donacije	-	-	-	-	-	-
						50 - Primljeni tekući transferi	-	-	-	-	-	-
						60 - Primljeni kapitalni transferi	-	-	-	-	-	-
						Ukupno	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Ukupno za program (mjera) 2.4.1.						10 - Opći prihodi i	0	0	0	0	0	0
						30 - Namjenski prihodi	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
						40 - Donacije	0	0	0	0	0	0
						50 - Primljeni tekući transferi	0	0	0	0	0	0
						60 - Primljeni kapitalni transferi	0	0	0	0	0	0
						Ukupno	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000

Redni broj i naziv programa (mjere) ¹ (prenosi se iz tablice A1):												
3.1.1. Uspostavljanje baze podataka sa mapama reprezentativnih rizika od prirodnih i drugih nesreća na području KSB												
Naziv strateškog dokumenta, oznaka strateškog cilja, prioriteta i mjere koja je preuzeta kao program:												
Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u KSB za razdoblje 2024. - 2029.; SC 3.; P 3.1.; M 3.1.1.												
Naziv aktivnosti/projekta	Rok izvršenja	Očekivani rezultat aktivnosti/projekta	Nositelj (najmanji organizacijski)	PJI ²	Usvaja se ³ (Da/Ne)	Izvori i iznosi planiranih sredstava u KM						
						Izvori	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
8. Formiranje baze podataka potrebnih za procjenu rizika, mapiranje rizika od prirodnih i drugih nesreća kao i procjenu šteta	Prosinac 2028.	Povećanje dostupnosti i razmjene podataka Veći stupanj sigurnosti građana i materijalnih dobara	Svi odjeli KUCZ	-	NE	10 - Opći prihodi i	-	-	-	-	-	-
						30 - Namjenski prihodi	-	50.000	40.000	40.000	50.000	
						30 - Namjenski prihodi	-	-	-	-	-	-
						50 - Primljeni tekući transferi	-	-	-	-	-	-
						60 - Primljeni kapitalni transferi	-	-	-	20.000	30.000	
						Ukupno	0	50.000	40.000	60.000	80.000	
Ukupno za program (mjeru) 3.1.1.						10 - Opći prihodi i	0	0	0	0	0	0
						30 - Namjenski prihodi	0	50.000	40.000	40.000	50.000	0
						40 - Donacije	0	0	0	0	0	0
						50 - Primljeni tekući	0	0	0	0	0	0
						60 - Primljeni kapitalni	0	0	0	20.000	30.000	0
						Ukupno	0	50.000	40.000	60.000	80.000	0

Redni broj i naziv programa (mjere) ¹ (prenosi se iz tablice A1):												
3.2.1. Unaprijediti sufinanciranje projekata iz oblasti zaštite i spašavanja												
Naziv strateškog dokumenta, oznaka strateškog cilja, prioriteta i mjere koja je preuzeta kao program:												
Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u KSB za razdoblje 2024. - 2029.; SC 3.; P 3.2.; M 3.2.1.												
Naziv aktivnosti/projekta	Rok izvršenja	Očekivani rezultat aktivnosti/projekta	Nositelj (najmanji organizacijski)	PJI ²	Usvaja se ³ (Da/Ne)	Izvori i iznosi planiranih sredstava u KM						
						Izvori	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
9. Mapiranje i saniranje divljih deponija otpada uz vodotoke na području KSB	Prosinac 2027.	Povećana sigurnost odnosno smanjen stupanj opasnosti od poplava i negativan uticaj na zagađenje okoliša	Svi odjeli KUCZ	-	NE	10 - Opći prihodi i	-	-	-	-	-	-
						30 - Namjenski prihodi	-	100.000	100.000	100.000		
						30 - Namjenski prihodi	-	-				
						50 - Primljeni tekući transferi	-				-	-
						60 - Primljeni kapitalni transferi	-	60.000	40.000	100.000	-	-
						Ukupno	0	160.000	140.000	200.000	0	0
Ukupno za program (mjeru) 3.2.1.						10 - Opći prihodi i	0	0	0	0	0	0
						30 - Namjenski prihodi	0	100.000	100.000	100.000	0	0
						40 - Donacije	0	0	0	0	0	0
						50 - Primljeni tekući	0	0	0	0	0	0
						60 - Primljeni kapitalni	0	60.000	40.000	100.000	0	0
						Ukupno	0	160.000	140.000	200.000	0	0

Napomena:

¹ Ukoliko tijelo uprave nije preuzelo mjeru iz strateškog dokumenta kao program u trogodišnjem planu rada, za taj program, u retku „Naziv strateškog dokumenta, oznaka strateškog cilja,

² PJI status se unosi samo za projekte iz Programa javnih investicija i to za kandidirane projekte se unosi (K); za odobrene projekte se unosi (O); za projekte koji su u implementaciji unosi se (I).

³ Vlada FBiH/kantona /načelnik/gradonačelnik JLS usvaja (Da / Ne).

U tablicu A2 dodaje se onoliko praznih redaka koliko je programa (mjera) u okviru glavnog programa, odnosno pojedinačnih aktivnosti / projekata unutar svakog programa.

18. ZAVRŠNI DIO

Zadužuje se Vlada KSB da prati realiziranje zadataka utvrđenih u Programu razvoja i u okviru ovlaštenja iz svoje nadležnosti osigura potpuno realiziranje ovog programa i o tome informira Sabor Kantona.

Kantonalna ministarstva i drugi organi kantonalne uprave dužna su, svaki u pitanjima iz svoje nadležnosti i oblasti za koju su osnovani, u svojim godišnjim programima rada planirati i izvršavati sve zadaće iz Programa razvoja koji su utvrđeni za oblast za koju su nadležna na način kako je to utvrđeno u Programu razvoja, uvažavajući da sredstva iz planiranih i utvrđenih izvora osiguravaju realiziranje svih strateških pravaca.

Kantonalna uprava za civilnu zaštitu, kao temeljni stručni organ za oblast zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na razini KSB, ima obvezu da prati realiziranje Programa razvoja i u okviru svojih ovlaštenja utvrđenih Zakonom o zaštiti i spašavanju, podstiče i koordinira aktivnosti kantonalnih ministarstava i drugih organa kantonalne uprave na njihovom angažiranju u realiziranju zadataka utvrđenih u Programu razvoja za njihove oblasti i redovito, godišnje informira Vladu Kantona o stupnju realiziranja Programa i problemima koji postoje u tim pitanjima.

Ovaj program stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u «Službenim novinama Kantona Središnja Bosna».

PREDSJEDATELJ SABORA

Dražen Matišić

Broj: _____
Travnik : _____